

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΡΝΓ΄, 10 Ιουλίου 2018, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων - Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις

**ΜΕΡΟΣ Α΄
 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 1
 Έναρξη και λήξη του δικαιώματος σύνταξης
 από τον ΕΦΚΑ**

1. Για την άσκηση του δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου από τους ασφαλισμένους των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων, συμπεριλαμβανομένων του Δημοσίου και του ΟΓΑ, απαιτείται η υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης στον ΕΦΚΑ.

2.α) Το δικαίωμα σύνταξης γήρατος αρχίζει από την πρώτη του επόμενου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, υπό την προϋπόθεση ότι κατά την ημερομηνία αυτή πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, σε αντίθετη δε περίπτωση, από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται εκείνου κατά τον οποίο πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος υποβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του έκτου (6ου) μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Αν από τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά προκύπτει ότι οι απαραίτητες για τη συνταξιοδότηση προϋποθέσεις, όπως αυτές προσδιορίζονται για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ, πραγματοποιήθηκαν σε επόμενο ημερολογιακό της αίτησης συνταξιοδότησης μήνα, ως χρόνος έναρξης του δικαιώματος σύνταξης ορίζεται η πρώτη του επόμενου της συμπλήρωσης των απαραίτητων προϋποθέσεων μήνα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία των έξι (6) μηνών για την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών με υπαιτιότητα του ασφαλισμένου, η αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος απορρίπτεται και εκδίδεται σχετική απόφαση.

β) Για τα πρόσωπα για τα οποία απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία η λύση της υπαλληλικής σχέσης ή η διαγραφή από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν λόγω γήρατος, η προϋπόθεση αυτή εξακολουθεί να ισχύει.

γ) Οι ασφαλισμένοι που, κατά την έναρξη χορήγησης της σύνταξης, συνεχίζουν την απασχόλησή τους ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί, διέπονται από τις διατάξεις περί απασχόλησης συνταξιούχων. Στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται η διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως προβλέπεται ανά πρώην ασφαλιστικό φορέα και η συνέχιση της απασχόλησης δηλώνεται στην αίτηση συνταξιοδότησης.

δ) Ειδικά για τους ασφαλισμένους επαγγελματίες οδηγούς, εκπαιδευτές και αυτοκινητιστές για τους οποίους απαιτείται, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, η κατάθεση της επαγγελματικής άδειας οδήγησης για την έναρξη της συνταξιοδότησης, το δικαίωμα σύνταξης ξεκινά την πρώτη του επόμενου μήνα της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης κατάθεσης της επαγγελματικής άδειας οδήγησης. Σε αντίθετη περίπτωση, η χορήγηση της σύνταξης ξεκινά την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνον εντός του οποίου κατατέθηκε η επαγγελματική άδεια οδήγησης. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα οριζόμενα στην περίπτωση α΄.

3. Το δικαίωμα σε σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου αρχίζει από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας θανάτου. Η σύνταξη λόγω θανάτου καταβάλλεται αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή και δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα (1) έτος πριν από το τέλος του μήνα που υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης.

Το δικαίωμα σύνταξης στους δικαιούχους ασφαλισμένους ή συνταξιούχους, που κηρύσσεται σε αφάνεια με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, αρχίζει από την πρώτη (1η) ημέρα του επόμενου μήνα από το χρόνο έναρξης της αφάνειας, όπως αυτός προσδιορίζεται στη δικαστική απόφαση. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της σύνταξης στα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου είναι η υποβολή αίτησης απονομής ή μεταβίβασης μέσα σε ένα (1) έτος από τη δημοσίευση της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Αν δεν υποβληθεί τέτοια αίτηση εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η καταβολή της σύνταξης δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρόνο αργότερο του ενός (1) έτους από την υποβολή της αίτησης.

4. Το δικαίωμα σε σύνταξη λήγει:

α) στη σύνταξη λόγω γήρατος, στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο επήλθε ο θάνατος του συνταξιούχου,

β) στη σύνταξη λόγω θανάτου, στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο επήλθε ο θάνατος ή τελέστηκε γάμος ή συνάφθηκε σύμφωνο συμβίωσης του δικαιούχου της σύνταξης ή από τότε που, με νεότερη κρίση της υγειονομικής επιτροπής, έπαυσε η ανικανότητα προς εργασία σύμφωνα με την παράγραφο 1Α και την περίπτωση β' της παρ. 1Β του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 (Α' 85).

Όταν προβλέπεται λήξη του συνταξιοδοτικού δικαιώματος με τη συμπλήρωση ηλικιακού ορίου, η λήξη επέρχεται στο τέλος του μήνα κατά τον οποίο συμπληρώνεται το κατά περίπτωση ηλικιακό αυτό όριο.

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε άλλη αντίθετη ειδική ή γενική διάταξη. Ειδικά για τους συνταξιοδοτούμενους με βάση τις διατάξεις του τέως ΟΓΑ, οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται από 1.1.2019, υπολογιζόμενου από 1.1.2018 και εφεξής του τμήματος της μηνιαίας σύνταξής τους, που αντιστοιχεί στις καταστατικές διατάξεις, επί συντάξιμων μηνών.

Άρθρο 2

Έναρξη ασφάλισης στον τέως ΟΓΑ

1.α) Για την εγγραφή στα Μητρώα Ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ (Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του τέως ΟΓΑ) και την υπαγωγή στην ασφάλιση, υποβάλλεται Απογραφικό Δελτίο, το οποίο επέχει θέση αίτησης υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75).

Ως ημερομηνία έναρξης ασφάλισης λογίζεται η πρώτη του μήνα έναρξης άσκησης ασφαλιστέας δραστηριότητας, όπως αυτή προκύπτει από τη βεβαίωση έναρξης εργασιών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ..

Αν δεν υφίσταται υποχρέωση έναρξης εργασιών στη Δ.Ο.Υ., ως ημερομηνία έναρξης ασφάλισης λογίζεται η πρώτη του μήνα υποβολής του Απογραφικού Δελτίου. Στην περίπτωση αυτή η υπαγωγή στην ασφάλιση δεν μπορεί να ανατρέξει πέραν της πενταετίας από την ημερομηνία υποβολής του Απογραφικού Δελτίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται ο τρόπος εξόφλησης των τυχόν αναδρομικά οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Οι προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση κρίνονται σε μεταγενέστερο χρόνο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3050/2002 (Α' 214).

β) Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται στα πρόσωπα που απασχολούνται ως εργάτες γης και αμείβονται με εργόσημο, εφόσον δεν έχουν εγγραφεί στα Μητρώα Ασφαλι-

σμένων του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του τέως ΟΓΑ για την άσκηση άλλου επαγγέλματος.

2. Για τη διακοπή της ασφάλισης στον ΕΦΚΑ (Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του τέως ΟΓΑ) υποβάλλεται σχετική αίτηση - υπεύθυνη δήλωση. Ως ημερομηνία διακοπής ασφάλισης λογίζεται η τελευταία ημέρα του μήνα διακοπής άσκησης δραστηριότητας, όπως αυτή προκύπτει από τη βεβαίωση διακοπής εργασιών της αρμόδιας Δ.Ο.Υ..

Αν δεν υφίσταται υποχρέωση έναρξης εργασιών στη Δ.Ο.Υ., ως ημερομηνία διακοπής ασφάλισης λογίζεται η τελευταία μέρα του μήνα υποβολής της αίτησης διακοπής.

Οι προϋποθέσεις διακοπής της ασφάλισης κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3050/2002.

3.α) Για εκκρεμείς, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αιτήσεις εγγραφής στα ανωτέρω Μητρώα και υπαγωγής στην ασφάλιση, ως ημερομηνία έναρξης της ασφάλισης λογίζεται η πρώτη ημέρα του μήνα υποβολής του Απογραφικού Δελτίου.

Για εκκρεμείς, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αιτήσεις διακοπής της ασφάλισης, ως ημερομηνία διακοπής της ασφάλισης λογίζεται η τελευταία ημέρα του μήνα υποβολής της σχετικής αίτησης.

β) Ο έλεγχος αναδρομικής υπαγωγής ή διακοπής της ασφάλισης πραγματοποιείται σε μεταγενέστερο χρόνο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3050/2002.

γ) Στις περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου, εισφορές υγείας για την περίοδο μεταξύ της υποβολής του Απογραφικού Δελτίου έως την ολοκλήρωση της εγγραφής στα μητρώα ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ (κλάδος κύριας ασφάλισης αγροτών του πρώην ΟΓΑ) δεν αναζητούνται.

δ) Ομοίως, δεν αναζητούνται εισφορές Κλάδου Υγείας σε κάθε περίπτωση αναδρομικής υπαγωγής στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ για ημερομηνία που ανατρέχει πριν το χρόνο εγγραφής στα μητρώα του.

Άρθρο 3

Εύλογη αμφιβολία ως προς την υπαγωγή σε δύο ή περισσότερους φορείς έως 31.12.2016

1. Βεβαιωμένες ή μη οφειλές προς πρώην φορείς κοινωνικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, οι οποίες δημιουργήθηκαν λόγω εύλογης αμφιβολίας ως προς την υποχρέωση υπαγωγής ή μη στην παράλληλη ασφάλιση δύο (2) ή περισσότερων πρώην φορέων ασφάλισης ή του Δημοσίου για το χρονικό διάστημα έως 31.12.2016, δύνανται να διαγράφονται ή να απαλλάσσονται τυχόν επιβληθέντων πρόσθετων τελών, τόκων, προσαυξήσεων και επιβαρύνσεων, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο παρόν άρθρο. Τυχόν καταβληθέντα από τους ασφαλισμένους ποσά έναντι των ανωτέρω οφειλών δεν επιστρέφονται και δεν αναζητούνται.

2. Η εύλογη αμφιβολία μπορεί να αποδεικνύεται ενδεικτικά από τα ακόλουθα κριτήρια:

α) ύπαρξη δικαστικής απόφασης υπέρ του ασφαλισμένου οφειλέτη,

β) ύπαρξη αντίθετων δικαστικών αποφάσεων επί του ίδιου δυσχερώς ερμηνευόμενου νομικού θέματος,

γ) προηγούμενη μακρόχρονη πρακτική της διοίκησης συνεπεία της οποίας είχε δημιουργηθεί στα υπόχρεα

πρόσωπα η πεποίθηση περί μη υπαγωγής στην ασφάλιση,

δ) ύπαρξη διαφορετικών οδηγιών επί του ίδιου θέματος από τη διοίκηση, και ε) πλήρης ασφάλιση από μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση κατά την ίδια χρονική περίοδο, για την οποία έχουν καταλογιστεί εισφορές από φορέα ασφάλισης μισθωτών ή μη μισθωτών.

3. Για την επίλυση των ανωτέρω ασφαλιστικών αμφισβητήσεων εκδίδεται, για κάθε εξεταζόμενη κατηγορία ασφαλισμένων, απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ύστερα από σχετική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης, με την οποία καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική ασφάλιση των ανωτέρω εξεταζόμενων ασφαλιστικών περιπτώσεων και κάθε άλλο σχετικό αναγκαίο ζήτημα.

Για την υπαγωγή των ασφαλισμένων στην ανωτέρω υπουργική απόφαση επίλυσης ασφαλιστικής αμφισβήτησης υποβάλλεται σχετικό αίτημα από τους ενδιαφερόμενους στις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΕΦΚΑ, του ΕΤΕΑΕΠ και των λοιπών φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Μετά την εξέταση του αιτήματος από τις αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων κοινωνικής ασφάλισης εκδίδεται σχετική απόφαση. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε περιπτώσεις ασφαλισμένων των οποίων οι υποθέσεις βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, ακόμη και εάν αυτές έχουν κριθεί από τα αρμόδια όργανα σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό.

Άρθρο 4

Βεβαιωμένες ή μη οφειλές ΟΤΑ προς ΦΚΑ

1. Βεβαιωμένες ή μη οφειλές προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες καταλογίστηκαν σε ΟΤΑ σε συνέχεια δικαστικών αποφάσεων, που έκριναν ότι απασχολούμενοι σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας σχολικοί φύλακες υπάγονται στην πλήρη ασφάλιση των φορέων αυτών, απαλλάσσονται των επιβληθέντων πρόσθετων τελών, τόκων, προσαυξήσεων και επιβαρύνσεων. Χρόνος απασχόλησης που έχει διανυθεί από την πρώτη ημέρα στα προγράμματα αυτά αποτελεί πραγματικό χρόνο ασφάλισης.

2. Ο τρόπος καταβολής των ανωτέρω ασφαλιστικών οφειλών ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου φορέα.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΔΗΛΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 5

Διοικητικές κυρώσεις για αδήλωτη εργασία

1. Ειδικός Επιθεωρητής Εργασιακών Σχέσεων ή Επιθεωρητής Εργασιακών Σχέσεων ή ελεγκτής των Περιφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων Ασφάλισης ή αρμόδιος υπάλληλος του ΕΦΚΑ που διαπιστώνει τη μη αναγραφή εργαζομένου σε ισχύοντα πίνακα προσωπικού που τηρείται από τον εργοδότη, επιβάλλει στον εργοδότη πρόστιμο ποσού δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10.500) ευρώ για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότη-

τα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων.

2. Ειδικός Επιθεωρητής Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία ή Επιθεωρητής Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία που, κατά τη διερεύνηση των αιτιών εργατικού ατυχήματος, διαπιστώνει τη μη αναγραφή εργαζομένου σε ισχύοντα πίνακα προσωπικού που τηρείται από τον εργοδότη, επιβάλλει στον εργοδότη το πρόστιμο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων.

3. Σε περίπτωση υποτροπής του εργοδότη, η οποία διαπιστώνεται εντός τριών (3) ετών από τον πρώτο έλεγχο, το πρόστιμο της παραγράφου 1, ανά εργαζόμενο, επιβάλλεται προσαυξημένο ως εξής:

α) κατά 100% για την πρώτη μετά την αρχική παράβαση και

β) κατά 200% για κάθε μεταγενέστερη παράβαση από αυτήν της περίπτωσης α΄, που διαπιστώνεται σε έλεγχο διενεργούμενο σε διαφορετική ημερομηνία.

4. Σε κάθε παράβαση του παρόντος άρθρου τεκμαίρεται ότι η σχέση εργασίας διήρκεσε τρεις (3) μήνες, εκτός εάν ο εργοδότης ή ο εργαζόμενος αποδείξουν διαφορετικά. Με πράξη του αρμόδιου ασφαλιστικού φορέα καταλογίζονται, άνευ ετέρου και αναδρομικά από την ημερομηνία του ελέγχου, σε βάρος του εργοδότη το σύνολο των προβλεπόμενων κατά περίπτωση ασφαλιστικών εισφορών. Ως βάση υπολογισμού των εισφορών λαμβάνεται ο κατώτατος μισθός ή το κατώτατο ημερομίσθιο.

5. Οι διοικητικές κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται πλέον των λοιπών κυρώσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 6

Δικαίωμα και προϋποθέσεις έκπτωσης

1. Αν, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημέρα του ελέγχου, ο εργοδότης προβεί στην πρόσληψη του εργαζομένου ή των εργαζομένων που διαπιστώθηκαν ως αδήλωτοι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης, το πρόστιμο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 μειώνεται ως εξής:

α) στο ποσό των επτά χιλιάδων (7.000) ευρώ, σε περίπτωση πρόσληψης με σύμβαση εργασίας διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) μηνών,

β) στο ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, σε περίπτωση πρόσληψης με σύμβαση εργασίας διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) μηνών, και

γ) στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, σε περίπτωση πρόσληψης με σύμβαση εργασίας διάρκειας τουλάχιστον ενός (1) έτους.

2. Στις περιπτώσεις εποχικών εργασιών, όπως αυτές ορίζονται στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1545/1985 (Α΄ 91), εφόσον ο χρόνος λειτουργίας της επιχείρησης ή εκμετάλλευσής δεν επαρκεί για τη συμπλήρωση του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου απασχόλησης των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 1, ο εργοδότης μπορεί να προβεί σε κατάτμηση της σύμβασης ορισμένου χρόνου κατά την περίοδο λειτουργίας στην οποία διενεργήθηκε ο έλεγχος και κατά την επόμενη περίοδο λειτουργίας. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί υποχρέωσης επαναπρόσληψης εργαζομένων εποχικών επιχειρήσεων εξακολου-

θούν να ισχύουν.

3. Ο εργοδότης δεν επιτρέπεται να προβεί σε μείωση του προσωπικού από την ημερομηνία και ώρα του ελέγχου και καθ' όλη τη διάρκεια των περιόδων της παραγράφου 1, κατά περίπτωση.

4. Ως μείωση του προσωπικού, κατά την έννοια της παραγράφου 3, θεωρείται:

α) η μείωση του αριθμού των εργαζομένων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης σε αριθμό μικρότερο από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνταν κατά την ημερομηνία και ώρα του ελέγχου, προσαυξημένο κατά τον αριθμό των εργαζομένων που προσέλαβε ο εργοδότης, προκειμένου να τύχει της έκπτωσης,

β) η αλλαγή του καθεστώτος απασχόλησης των εργαζομένων από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση,

γ) η θέση εργαζομένων σε διαθεσιμότητα,

δ) η εθελουσία έξοδος που γίνεται με πρωτοβουλία του εργοδότη, μέσω προγραμμάτων παροχής κινήτρων εθελουσίας εξόδου, και

ε) η οικειοθελής αποχώρηση εργαζομένου.

Αν μειωθεί το προσωπικό, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α', δ' και ε', ο εργοδότης υποχρεούται, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία που επήλθε η μείωση, να προβεί σε νέα πρόσληψη με τους ίδιους όρους εργασίας, ώστε να διατηρηθεί σταθερός ο αριθμός των εργαζομένων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Το διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία μείωσης του προσωπικού έως αυτήν της νέας πρόσληψης, προσαυξάνει την ελάχιστη περίοδο κατά την οποία ο εργοδότης δεν επιτρέπεται να προβεί σε μείωση προσωπικού.

5. Στην έννοια της μείωσης του προσωπικού της παραγράφου 3 δεν περιλαμβάνονται:

α) η συνταξιοδότηση εργαζομένου,

β) η λήξη σύμβασης ορισμένου χρόνου που είχε συναφθεί πριν από την ημερομηνία του ελέγχου, λόγω παρόδου της συμφωνηθείσας διάρκειας,

γ) η καταγγελία της σύμβασης εργασίας ύστερα από την υποβολή μήνυσης του εργοδότη κατά εργαζομένου για αξιόποινη πράξη που τέλεσε κατά την άσκηση της εργασίας του,

δ) η φυλάκιση και ο θάνατος εργαζομένου, και

ε) η αδυναμία ανανέωσης της άδειας διαμονής και πρόσβασης στην αγορά εργασίας αλλοδαπού εργαζομένου.

6. Το δικαίωμα έκπτωσης του παρόντος άρθρου παρέχεται εφόσον ο εργοδότης αποδεχθεί το πρόστιμο και παραιτηθεί από την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων. Δικαίωμα έκπτωσης δεν παρέχεται όταν ο εργοδότης είναι υπότροπος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5.

7. Σε περίπτωση μείωσης του προσωπικού, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος, βεβαιώνεται σε βάρος του εργοδότη για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων, το υπολειπόμενο του αρχικού προστίμου ποσό.

Άρθρο 7

Απαξ καταβολή προστίμου

Αν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. και του ΕΦΚΑ επιβληθούν σε μία επιχείρηση, εκμετάλλευση ή

άλλη εργασία περισσότερα από ένα πρόστιμα για αδήλωτη εργασία του ίδιου εργαζομένου, που προκύπτουν από έλεγχο κατά τη διάρκεια της ίδιας ημέρας, η καταβολή του προστίμου γίνεται άπαξ βάσει της πράξης επιβολής προστίμου που κοινοποιήθηκε πρώτη στον εργοδότη.

Άρθρο 8

Εξουσιοδοτικές διατάξεις - Έναρξη ισχύος

1. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζεται η διαδικασία επιβολής των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων, η διαδικασία για την παροχή του δικαιώματος έκπτωσης, η προθεσμία για την εμπρόθεσμη καταβολή του μειωμένου προστίμου σε περίπτωση χορήγησης έκπτωσης, ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου τήρησης των προϋποθέσεων χορήγησης της έκπτωσης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου.

2. Η ισχύς των άρθρων 5 έως 7 αρχίζει από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 1.

3. Από την έναρξη ισχύος των άρθρων 5 έως 7, σύμφωνα με την παράγραφο 2, καταργείται το άρθρο 1 της υπ' αριθμ. 27397/122/19.8.2013 υπουργικής απόφασης (Β' 2062) και η υπ' αριθμ. Φ.11321/11115/802/2.6.2014 (Β' 1551) υπουργική απόφαση και οποιαδήποτε αναφορά στις κείμενες διατάξεις στις περί αδήλωτης εργασίας ρυθμίσεις και κυρώσεις των υπουργικών αυτών αποφάσεων νοείται ως αναφορά στις διατάξεις των άρθρων 5 έως 7 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 9

Ευθύνη αναθέτοντος, εργολάβου και υπεργολάβου έναντι των εργαζομένων

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αναθέτει, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, την εκτέλεση έργου ή τμήματος έργου (αναθέτων) σε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργολάβο) ευθύνεται εις ολόκληρον και αλληλεγγύως με τον εργολάβο έναντι των εργαζομένων του τελευταίου για την καταβολή των οφειλόμενων αποδοχών, ασφαλιστικών εισφορών, καθώς και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης.

Η ανωτέρω ευθύνη περιορίζεται στα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από τη συμβατική σχέση μεταξύ του αναθέτοντα και του εργολάβου για το συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου.

Σε περίπτωση ανάθεσης της εκτέλεσης του έργου ή τμήματος του έργου από τον εργολάβο σε υπεργολάβο, η εις ολόκληρον και αλληλεγγύως ευθύνη αφορά τον αναθέτοντα, τον εργολάβο και τον υπεργολάβο, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου.

2. Εργολάβος που αναθέτει την εκτέλεση του έργου ή τμήματος του έργου σε υπεργολάβο, ο οποίος θα απασχολήσει προσωπικό για την εκτέλεσή του, υποχρεούται άμεσα να ενημερώνει εγγράφως τον αναθέτοντα.

3. Στη σύμβαση ανάθεσης έργου ή τμήματος του έργου περιλαμβάνεται ειδικός όρος για την υποχρέωση τήρησης από τον εργολάβο των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την υ-

γεία και ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και της νομοθεσίας για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

Ο ίδιος ειδικός όρος περιλαμβάνεται και στη σύμβαση που συνάπτει ο εργολάβος με τον υπεργολάβο.

4. Ο εργολάβος υποχρεούται να αποστέλλει κάθε μήνα στον αναθέτοντα αποδείξεις καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυτων και βεβαιώσεις καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του, καθώς και των εργαζομένων του υπεργολάβου σε περίπτωση υπεργολαβίας.

Την υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου έχει και ο υπεργολάβος έναντι του εργολάβου.

5. Ο αναθέτων διατηρεί το δικαίωμα αναγωγής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ιδίως εάν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου προς τους εργαζομένους τους. Δέουσα επιμέλεια θεωρείται ότι υπάρχει, ιδίως όταν ο αναθέτων σωρευτικά:

α) αξιώνει από τον εργολάβο, σύμφωνα με την παράγραφο 4, την αποστολή των μηνιαίων αποδείξεων καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης, καθώς και των μηνιαίων βεβαιώσεων καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου,

β) αποστέλλει εξώδικη δήλωση στον εργολάβο και τον τυχόν υπεργολάβο αμέσως μετά τη διαπίστωση της παράβασης των υποχρεώσεών τους έναντι των εργαζομένων τους ή της μη τήρησης της υποχρέωσης της περίπτωσης α', καλώντας τους να συμμορφωθούν εντός δεκαπέντε (15) ημερών, και

γ) καταγγέλλει τη σύμβαση με τον εργολάβο αμέσως μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της εξώδικης δήλωσης της περίπτωσης β'.

Δικαίωμα αναγωγής, υπό τους ίδιους όρους, έχει και ο εργολάβος έναντι του υπεργολάβου.

6. α) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να αναγράφουν τα στοιχεία του αναθέτοντα ή του εργολάβου, αντίστοιχα, στον πίνακα προσωπικού που υποβάλλουν στο Σ.Ε.Π.Ε., για κάθε εργαζόμενο που απασχολούν εκτός της έδρας της επιχείρησής τους. Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος, που απασχολούν εργαζόμενους σε δύο ή περισσότερα έργα, υποχρεούνται να αναγράφουν στον πίνακα προσωπικού το ωράριο απασχόλησης των εργαζομένων σε κάθε έργο χωριστά, καθώς και τα στοιχεία καθενός αναθέτοντα ή εργολάβου, αντίστοιχα.

β) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να εφοδιάζουν τους εργαζομένους με αντίγραφο ή απόσπασμα του πίνακα προσωπικού, όταν εργάζονται εκτός της έδρας της επιχείρησής τους.

γ) Όταν οι εργαζόμενοι του εργολάβου ή και του υπεργολάβου εργάζονται στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, ο τελευταίος αναρτά στο χώρο εργασίας αντίγραφο του πίνακα προσωπικού της περίπτωσης β'.

Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων της παρούσας παραγράφου, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 3996/2011 (Α' 170).

7. Αν η εργασία παρέχεται στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης του αναθέτοντα, ο τελευταίος υποχρεούται από κοινού με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο να τηρεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τα μέτρα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ευ-

θυνόμενος εις ολόκληρον και αλληλεγγύως με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο για την ικανοποίηση των αξιώσεων των εργαζομένων που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις, καθώς και από τις διατάξεις για το εργατικό ατύχημα.

8. Η εις ολόκληρον και αλληλέγγυα ευθύνη της παραγράφου 1 ισχύει για τρία (3) έτη από τη λήξη της σύμβασης μεταξύ αναθέτοντα και εργολάβου.

9. Οποιαδήποτε συμφωνία των μερών που αποκλείει ή περιορίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων από το παρόν άρθρο είναι αυτοδικαίως άκυρη.

10. Ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος, εξακολουθούν να ισχύουν.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις του ν. 4412/2016 (Α' 147).

12. Οι διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 7 του παρόντος άρθρου υπάγονται στους κανόνες και τη διαδικασία εκδίκασης που ισχύουν για τις εργατικές διαφορές του άρθρου 614 αρθμ. 3 ΚΠολΔ.

Άρθρο 10

Πρακτική άσκηση και μαθητεία

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρεί στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» τους μαθητευόμενους, σπουδαστές και φοιτητές που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση ή μαθητεία, καθώς και κάθε μεταβολή αυτής, πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της.

2. Ο συνολικός αριθμός των μαθητευόμενων, σπουδαστών και φοιτητών που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση ή μαθητεία σε τουριστικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3667/2008 (Α' 114), της παρ. 9 του άρθρου 17 του ν. 4186/2013 (Α' 193) και της παρ. 4 του άρθρου 42 του ν. 4403/2016 (Α' 125) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών κοινών υπουργικών αποφάσεων, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό δεκαεπτά τοις εκατό (17%) του συνολικού προσωπικού κάθε επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και σε κάθε περίπτωση τα σαράντα (40) άτομα.

3. Αρμόδιο για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος είναι το Σ.Ε.Π.Ε., το οποίο επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3996/2011 (Α' 170) και τις κείμενες διατάξεις περί αδήλωτης εργασίας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται η διαδικασία καταχώρισης, τα στοιχεία που γνωστοποιούνται και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

5. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 4.

Άρθρο 11

Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων

Στο άρθρο 73 του Κώδικα νόμων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 (Α' 84), προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από

γνωμοδότηση του Συμβουλίου Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων, δύναται να εξειδικεύονται οι προβλέψεις του παρόντος Κώδικα ή και να προσδιορίζονται πέραν αυτών ειδικότερα ζητήματα πρόληψης και αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων κατά το θέρος. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται ιδίως η διαδικασία και η μέθοδος προσδιορισμού των φυσικών μεγεθών που σχετίζονται με τη θερμική καταπόνηση, όπως η θερμοκρασία και η υγρασία, το είδος εργασιών και οι κατηγορίες εργαζομένων που εκτίθενται σε υψηλή θερμική καταπόνηση, τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 12

Τροποποίηση του άρθρου 80 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88)

Η περίπτωση β΄ της παρ. 1 του άρθρου 80 του ν. 4144/2013 (Α΄ 88) αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Όταν διαπιστώνεται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα αλλαγή ή τροποποίηση του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας χωρίς αυτή να έχει καταχωρηθεί, σύμφωνα με την περίπτωση α΄, πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της, επιβάλλονται με πράξη του αρμοδίου οργάνου σε βάρος του εργοδότη κυρώσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 28 του ν. 3996/2011. Για κάθε εργαζόμενο, για τον οποίο διαπιστώνεται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα απασχόληση σε υπερωρία ή υπερεργασία χωρίς αυτή να έχει καταχωρηθεί πριν από την έναρξη πραγματοποίησής της, σύμφωνα με την περίπτωση α΄, επιβάλλονται με πράξη του αρμοδίου οργάνου σε βάρος του εργοδότη κυρώσεις σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 28 του ν. 3996/2011.»

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 13

Πεδίο εφαρμογής - Ορισμοί

1. Υπό επιτροπεία, κατά τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, τίθεται ο αλλοδαπός ή ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών, ο οποίος φθάνει στο ελληνικό έδαφος, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με το νόμο.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) Αρμόδια αρχή για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και των χωρισμένων ανηλίκων ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

β) Ασυνόδευτος ανήλικος είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή χωρίς να συνο-

δεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο, σύμφωνα με το νόμο. Στον ορισμό αυτό περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στην Ελλάδα.

γ) Χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος ή χωρισμένος ανήλικος είναι ο ανήλικος ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα, χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα ή επιμέλεια, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή χωρίς να συνοδεύεται από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με το νόμο, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του.

δ) Φορέας παραπομπής είναι κάθε δημόσια αρχή και υπηρεσία, ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, που εντοπίζει ανήλικο των περιπτώσεων β΄ και γ΄, όπως ιδίως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου και η Ελληνική Αστυνομία.

3. Στον ορισμό του ασυνόδευτου ανηλίκου κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος νοείται ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην Ελλάδα και ο χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος ή χωρισμένος ανήλικος της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2.

Άρθρο 14

Όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων

Όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων είναι ο εισαγγελέας ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας Πρωτοδικών, ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου και το Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 19.

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες του Εισαγγελέα

Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων, οι αρμοδιότητες του δικαστηρίου κατά τα άρθρα 1589 έως 1654 ΑΚ ασκούνται από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει, από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα Πρωτοδικών. Ειδικά για τις περιπτώσεις άρσης της διαφωνίας μεταξύ του επιτρόπου ασυνόδευτων ανηλίκων και του Εποπτικού Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων αποφασίζει ο αρμόδιος κατά τόπον εισαγγελέας ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας Πρωτοδικών.

Άρθρο 16

Διορισμός επιτρόπου ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων οι φορείς παραπομπής ενημερώνουν άμεσα και δίχως καθυστέρηση τον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος, και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Ο εισαγγελέας, ενεργώντας ως προσωρινός επίτροπος και μέχρι το διορισμό επιτρόπου, μεριμνά για την άμεση ανάθεση της νομικής εκπροσώπησης του ασυνόδευτου ανηλίκου σε κατάλληλο φυσικό πρόσωπο, ώστε το τελευταίο να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες, ιδίως σε αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 44 του ν. 4375/2016 (Α΄ 51).

2. Ο αρμόδιος εισαγγελέας διορίζει τον επίτροπο του

ασυνόδευτου ανηλίκου στο συντομότερο δυνατό χρόνο. Αν δεν βρίσκεται κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διοριστεί επίτροπος, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1592 ΑΚ, η επιτροπεία του ανηλίκου ανατίθεται σε επαγγελματία επίτροπο που υποδεικνύει το ΕΚΚΑ. Η διάταξη του άρθρου 1600 ΑΚ δεν εφαρμόζεται κατά την επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων.

3. Συγχρόνως, ο αρμόδιος εισαγγελέας αναθέτει τα έργα του εποπτικού συμβουλίου στο Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ανεξάρτητα από το αν διορίστηκε ως επίτροπος του ασυνόδευτου ανηλίκου επαγγελματίας επίτροπος ή άλλο πρόσωπο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1592 ΑΚ.

4. Ο διορισμός του επιτρόπου ασυνόδευτου ανηλίκου καταχωρίζεται σε ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία της εισαγγελίας Πρωτοδικών. Η γραμματεία της εισαγγελίας ενημερώνει με κάθε πρόσφορο μέσο τον επίτροπο και το ΕΚΚΑ για το διορισμό. Το ΕΚΚΑ ενημερώνει το φορέα παραπομπής για το διορισμό του επιτρόπου και ο φορέας παραπομπής ενημερώνει άμεσα τον ανήλικο σε γλώσσα που κατανοεί.

5. Οι διαδικασίες του παρόντος άρθρου οφείλουν να διενεργούνται δίχως καθυστέρηση, στο συντομότερο δυνατό χρόνο.

Άρθρο 17

Διορισμός υπό όρους και αντικατάσταση επαγγελματία επιτρόπου

1. Ο διορισμός του επαγγελματία επιτρόπου γίνεται πάντοτε υπό την επιφύλαξη αντικατάστασής του, με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, σύμφωνα με το άρθρο 1597 ΑΚ, είτε από άλλον επαγγελματία επίτροπο σε περίπτωση που αλλάξει ο τόπος διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου, είτε από συγγενή ή από άλλο κατάλληλο φυσικό πρόσωπο, κατά την έννοια της περίπτωσης 3 του άρθρου 1592 ΑΚ. Σε αυτήν την περίπτωση, ο αρχικώς διορισμένος επίτροπος μεριμνά εγκαίρως και οπωσδήποτε πριν από την αναχώρηση του ανηλίκου, ώστε να ειδοποιηθούν τόσο ο αρμόδιος εισαγγελέας του νέου τόπου διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου όσο και το ΕΚΚΑ, προκειμένου να προβούν στο διορισμό νέου επιτρόπου. Την αντικατάσταση του επιτρόπου δύναται να ζητήσει και ο ίδιος ο ανήλικος με αίτημά του.

2. Ο διορισμός νέου επιτρόπου συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παύση του προηγούμενου από τα καθήκοντά του. Με επιμέλεια της εισαγγελίας του νέου τόπου διαμονής, ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο ο προηγούμενος επίτροπος, ο εισαγγελέας του προηγούμενου τόπου διαμονής και το ΕΚΚΑ για το νέο διορισμό.

3. Στην εξαιρετική περίπτωση, κατά την οποία το συμφέρον του ασυνόδευτου ανηλίκου επιβάλλει την αλλαγή του τόπου διαμονής του και στο νέο τόπο διαμονής δεν ανευρίσκεται εγκαίρως επαγγελματίας επίτροπος ή άλλο κατάλληλο φυσικό πρόσωπο κατά την έννοια της περίπτωσης 3 του άρθρου 1592 ΑΚ, ορίζεται ως προσωρινός επίτροπος του ανηλίκου ο εισαγγελέας ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος εισαγγελέας Πρωτοδικών και επέρχεται η αυτοδίκαιη παύση του προηγούμενου από τα καθήκοντά του.

Άρθρο 18

Αρμοδιότητες του επαγγελματία επιτρόπου

1. Ο επαγγελματίας επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων ασκεί τις αρμοδιότητες της παραγράφου 2 στην έκταση και υπό τους όρους που αναφέρονται ειδικότερα στη σύμβαση που συνάπτει με το ΕΚΚΑ.

2. Ο επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων ασκεί ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Μεριμνά για την κάλυψη καθημερινών βασικών αναγκών επιβίωσης, δηλαδή τη διατροφή του ανηλίκου μέσω παραπομπής σε φορείς που παρέχουν γεύματα σε καθημερινή βάση, τη στέγαση μέσω κατάθεσης αιτήματος φιλοξενίας σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων του ΕΚΚΑ και την παρακολούθηση του σχετικού αιτήματος.

β) Εκπροσωπεί και συνδράμει τον ανήλικο σε όλες τις δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες, ιδίως στη διαδικασία ασύλου, οικογενειακής επανένωσης, επιστροφής και χορήγησης άδειας παραμονής. Ο επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων θεωρείται και εκπρόσωπος ασυνόδευτων ανηλίκων, κατά τις διατάξεις του ν. 4375/2016.

γ) Συνεπικουρεί τον ανήλικο ενώπιον των Μονάδων Υγείας κατά την παροχή υγειονομικής φροντίδας.

δ) Δύναται να υποβάλει αίτηση ασύλου ή χορήγησης άδειας παραμονής για λογαριασμό του ανηλίκου, λαμβάνοντας υπόψη την επιθυμία του ανάλογα με την ωριμότητά του. Ο ανήλικος άνω των δεκαπέντε (15) ετών δύναται να υποβάλει ο ίδιος αίτηση ασύλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 36 και 45 του ν. 4375/2016.

ε) Ασκεί τα προβλεπόμενα ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά διοικητικών ή δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τον ανήλικο, καθώς και διοικητικές προσφυγές δια του πληρεξουσίου δικηγόρου.

στ) Μεριμνά για την προστασία του ανηλίκου κατά την παραμονή του στη χώρα και κατά τη διαδικασία επιστροφής του στη χώρα καταγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3907/2011 (Α' 7).

ζ) Μεριμνά για τη διασφάλιση δωρεάν νομικής συνδρομής και διερμηνείας προς τον ανήλικο.

η) Μεριμνά για τη διασφάλιση ψυχολογικής υποστήριξης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προς τον ανήλικο.

θ) Μεριμνά για την εκπαίδευση και μόρφωση του ανηλίκου. Ενδεικτικά, φροντίζει για την εγγραφή του ανηλίκου στην τυπική ή μη τυπική εκπαίδευση, για την εκμάθηση της ελληνικής, της μητρικής γλώσσας, ξένων γλωσσών κ.λπ..

ι) Μεριμνά για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας.

ια) Προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου για την ανάθεση της πραγματικής φροντίδας του ανηλίκου σε κατάλληλη οικογένεια (ανάδοχη οικογένεια), σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ιβ) Μεριμνά για το σεβασμό και την ελεύθερη έκφραση και ανάπτυξη των πολιτικών, φιλοσοφικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων του ανηλίκου.

ιγ) Μεριμνά για την ανεύρεση της οικογένειας του ανηλίκου και την επανένωσή του με αυτήν, εφόσον συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον του.

ιδ) Είναι σε επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές για κά-

θε διαδικασία που αφορά τον ανήλικο, με εκπρόσωπο του κέντρου φιλοξενίας του ή με τους αναδόχους του ανήλικου, με τον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα, με τον νομικό εκπρόσωπο του ανήλικου, με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και με διεθνείς οργανισμούς για κάθε ζήτημα που αφορά τον ανήλικο.

ιε) Διατηρεί τακτική επικοινωνία με τον ανήλικο, τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, και μεριμνά για την ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης με τον ανήλικο και την κατανόηση των αναγκών και των στόχων του.

ιστ) Ενημερώνει τον ανήλικο σε απλή και φιλική προς αυτόν γλώσσα, την οποία κατανοεί, για τις δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες και για όλες τις υποθέσεις που τον αφορούν. Ο επίτροπος συνεργάζεται με τον νομικό συμπαραστάτη του ασυνόδετου ανήλικου. Επίσης, διασφαλίζει τη δυνατότητα του ανήλικου να συμμετέχει ουσιαστικά σε όλες τις αποφάσεις που τον αφορούν.

ιζ) Μεριμνά ώστε ο ανήλικος να επωφεληθεί από κάθε κοινωνική παροχή.

ιη) Επιλαμβάνεται αμέσως σε επείγουσες περιπτώσεις που αφορούν τον ανήλικο ευθύς μόλις ειδοποιηθεί από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή ή τρίτο ή και τον ίδιο τον ανήλικο.

ιθ) Συμπεριφέρεται στον ασυνόδετο ανήλικο με στοργή και σεβασμό, χωρίς καμία διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, κοινωνικής προέλευσης, θρησκευτικών, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή χαρακτηριστικών φύλου.

κ) Ενημερώνεται και ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 1982/15.2.2016 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 335), σε περίπτωση κίνησης διαδικασιών διαπίστωσης ανηλικότητας.

κα) Μεριμνά για την επικοινωνία του τέκνου με τη φυσική του οικογένεια.

Άρθρο 19

Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία Εποπτικού Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδετων Ανηλίκων

1. Συστήνεται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδετων Ανηλίκων αποτελούμενο από τρία (3) μέλη που διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

2. Μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Επιτροπείας Ασυνόδετων Ανηλίκων ορίζονται:

α) Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Ασυνόδετων Ανηλίκων της Διεύθυνσης Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης ως Πρόεδρος, με αναπληρωτή του τον Προϊστάμενο του Τμήματος Αναδοχής και Υιοθεσίας.

β) Ο Πρόεδρος του ΕΚΚΑ ή άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΚΑ που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του.

γ) Ο Πρόεδρος του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Αττικής ή άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του.

Χρέη γραμματέα του Συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος

του ΕΚΚΑ που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο του ΕΚΚΑ.

3. Η θητεία των μελών του Εποπτικού Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδετων Ανηλίκων είναι διετής.

4. Το Συμβούλιο συνεδριάζει εντός του κανονικού ωραρίου λειτουργίας των Υπηρεσιών του ΕΚΚΑ ή σε χρόνο που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση, σε κτίριο, που στεγάζονται υπηρεσίες αυτού, που θα ορίζει ο Πρόεδρος του. Στα μέλη του δεν καταβάλλεται καμία αποζημίωση.

5. Στις αρμοδιότητες του Εποπτικού Συμβουλίου συμπεριλαμβάνεται η αξιολόγηση και ο καθορισμός του βέλτιστου συμφέροντος, ύστερα από την υποβολή αιτιολογημένης πρότασης του επιτρόπου, σε περιπτώσεις που επίκειται η λήψη σοβαρών αποφάσεων για το μέλλον του ασυνόδετου ανήλικου, όπως ιδίως σε θέματα που άπτονται σοβαρών μη επειγόντων προβλημάτων υγείας (όπως πιθανή μετάβαση ή εγκατάσταση στο εξωτερικό), αναπηρίας, θρησκευτικών πεποιθήσεων, μεταβολής αστικής κατάστασης, σε περίπτωση που υπάρχει υπόνοια για κακοποίηση, παραμέληση ή εκμετάλλευση του ανήλικου που λαμβάνει χώρα στο κέντρο φιλοξενίας ή ασκείται από συγγενή του που έχει αναλάβει την πραγματική φροντίδα, σε περίπτωση μετεγκατάστασης, σε περιπτώσεις αμφιβολίας για το κατά πόσο η οικογενειακή επανένωση συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σε περίπτωση οικειοθελούς επιστροφής στη χώρα καταγωγής, καθώς και σε περίπτωση σοβαρής αμφιβολίας ως προς την ανηλικότητα του παιδιού.

6. Οι λεπτομέρειες του τρόπου εργασίας, λειτουργίας και υποβοήθησης του έργου του Εποπτικού Συμβουλίου με ομάδες εργασίας και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος ζήτημα, καθορίζονται με κανονισμό λειτουργίας, που καταρτίζει το ΔΣ του ΕΚΚΑ και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Μέχρι την έκδοση του ως άνω Κανονισμού, το Εποπτικό Συμβούλιο λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

Άρθρο 20

Διαβίωση του ασυνόδετου ανήλικου σε τρίτους

1. Ο επίτροπος ασυνόδετου ανήλικου εμπιστεύεται τη διαβίωση και την πραγματική φροντίδα του ανήλικου σε κατάλληλο κέντρο φιλοξενίας μετά την πράξη τοποθέτησης του ΕΚΚΑ.

2. Ο επίτροπος ασυνόδετου ανήλικου μπορεί, με την άδεια του εποπτικού συμβουλίου και του αρμόδιου εισαγγελέα, να εμπιστεύεται τη διαβίωση και την πραγματική φροντίδα του ανήλικου σε κατάλληλη μονάδα ημι-αυτόνομης διαβίωσης ή σε κατάλληλους αναδόχους γονείς, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

3. Εφόσον ορίστηκε επαγγελματίας επίτροπος, η διαβίωση και πραγματική φροντίδα του ανήλικου ανατίθεται πάντοτε σε τρίτους, υπό τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, που αναλαμβάνουν την πραγματική φροντίδα του ανήλικου, οφείλουν να συνεργάζονται με τον Επίτροπο προς το συμφέρον του ανήλικου.

Άρθρο 21
Αξιολόγηση και καθορισμός βέλτιστου συμφέροντος
ασυνόδευτου ανηλίκου

1. Κάθε απόφαση οποιουδήποτε οργάνου της επιτροπείας λαμβάνεται μετά από αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του ασυνόδευτου ανηλίκου. Η διάταξη του άρθρου 1647 ΑΚ εφαρμόζεται και για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Για τις περιπτώσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 19 του παρόντος, η αξιολόγηση και ο καθορισμός του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου διενεργείται από το Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, κατόπιν υποβολής αιτιολογημένης πρότασης από τον επίτροπο και αφού ληφθεί προηγουμένως υπόψη η γνώμη του ανηλίκου, ανάλογα πάντα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 λαμβάνονται βάσει προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης και καθορισμού του βέλτιστου συμφέροντος, τα οποία εκπονούνται από τη Διεύθυνση Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του ΕΚΚΑ και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης των επαγγελματιών επιτρόπων και μέρος του Κανονισμού Λειτουργίας του Εποπτικού Συμβουλίου.

Άρθρο 22
Συμπληρωματική εφαρμογή του Αστικού Κώδικα

Οι διατάξεις των άρθρων 1589 έως 1654 ΑΚ εφαρμόζονται συμπληρωματικά, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 23
Ευθύνη επαγγελματία επιτρόπου

Ο επαγγελματίας επίτροπος ευθύνεται μόνο για πράξεις ή παραλείψεις κατά παράβαση των όρων της σύμβασής του, των εσωτερικών κανονισμών στους οποίους έχει συνυπολογίσει και των διατάξεων του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 24
Μητρώο Ασυνόδευτων Ανηλίκων

1. Το ΕΚΚΑ τηρεί Μητρώο Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ως υποκατηγορία του Εθνικού Μητρώου Παιδικής Προστασίας, που τηρείται σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3961/2011 (Α΄ 97), στο οποίο καταχωρούνται τα στοιχεία όλων των ασυνόδευτων ανηλίκων που διαβιβάζονται σε αυτό από οποιαδήποτε δημόσια αρχή ή τρίτο, με αναφορά στην πηγή καταχώρισης και διαβίβασης κάθε στοιχείου και με υποχρέωση τήρησης της κείμενης νομοθεσίας περί δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Στο Μητρώο Ασυνόδευτων Ανηλίκων τηρούνται τα εξής στοιχεία:

- α) Ονοματεπώνυμο ανηλίκου.
- β) Φύλο.
- γ) Ημερομηνία και τόπος γέννησης.
- δ) Εθνικότητα, εθνοτική καταγωγή και γλωσσικές δεξιότητες.

ε) Στοιχεία των γονέων ή ασκούντων τη γονική μέριμνα.

στ) Ημερομηνία εισόδου στη χώρα.

ζ) Ημερομηνία, αριθμός και φορέας ταυτοποίησης.

η) Ημερομηνία παραπομπής στο ΕΚΚΑ και φορέας παραπομπής.

θ) Στοιχεία Επιτρόπου και κάθε μεταβολή του καθεστώτος επιτροπείας και οι λόγοι της μεταβολής.

ι) Ημερομηνία αναχώρησης από τη χώρα, εφόσον είναι γνωστή, ή επιστροφής στη χώρα καταγωγής ή σε άλλη χώρα.

ια) Άδεια παραμονής ή άλλα νομιμοποιητικά έγγραφα.

ιβ) Υποβολή αιτήματος ασύλου, αριθμός υπόθεσης και έκβαση αυτού.

ιγ) Κέντρο φιλοξενίας ή χώρος προσωρινής τοποθέτησης ή στοιχεία αναδόχου γονέα.

ιδ) Ημερομηνίες κατά τις οποίες παραπέμφθηκε και εισήχθη στο κέντρο φιλοξενίας ο ανήλικος, ημερομηνία οριστικής αποχώρησης, καθώς και η αιτία αυτής.

ιε) Επίπεδο εκπαίδευσης.

ιστ) Κατάσταση υγείας, λοιπά στοιχεία κοινωνικού ιστορικού και τυχόν αναπηρία ή χρόνια πάθηση.

ιζ) Πρόσθετη ευαλωτότητα.

ιη) Φωτογραφία.

ιθ) Κάθε διενέργεια αξιολόγησης αναγκών του ασυνόδευτου ανηλίκου, τα αποτελέσματα της έκθεσης αξιολόγησης και τον φορέα διενέργειας.

κ) Ο προσωπικός φάκελος του παιδιού, που περιλαμβάνει τα ατομικά σχέδια και κάθε συνοδευτικό σε αυτά έγγραφο.

3. Όλοι οι αρμόδιοι φορείς, συμπεριλαμβανομένου του επαγγελματία επιτρόπου, υποχρεούνται να ενημερώνουν άμεσα το ΕΚΚΑ για τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου κατά λόγο αρμοδιότητας και για κάθε μεταβολή αυτών. Η αναγραφή των στοιχείων της περίπτωσης ιδ΄ της παραγράφου 2 γίνεται εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την παραπομπή του ανηλίκου στο Κέντρο Φιλοξενίας ή την οριστικοποίηση της αποχώρησης αυτού.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται λειτουργικές και τεχνικές προδιαγραφές του Μητρώου Ασυνόδευτων Ανηλίκων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 25
Μητρώο Επαγγελματιών Επιτρόπων

1. Το ΕΚΚΑ τηρεί Μητρώο Επαγγελματιών Επιτρόπων, στο οποίο τηρούνται τα εξής στοιχεία:

α) Ονοματεπώνυμο Επαγγελματία Επιτρόπου.

β) Επαγγελματική εκπαίδευση και γλωσσικές δεξιότητες.

γ) Στοιχεία επικοινωνίας.

δ) Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου δικαστικής χρήσης.

ε) Απόφαση εγγραφής του στο Μητρώο Επαγγελματιών Επιτρόπων.

στ) Γεωγραφική περιφέρεια άσκησης καθηκόντων.

ζ) Αντίγραφο της υπογεγραμμένης σύμβασης εργασίας με το ΕΚΚΑ.

η) Στοιχεία ασυνόδευτων ανηλίκων, για τους οποίους έχει οριστεί Επαγγελματίας Επίτροπος και ιστορικό επιτροπείας.

θ) Αναφορές του Επαγγελματία Επιτρόπου, οι οποίες

υποβάλλονται στη Διεύθυνση Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 27 του παρόντος.

2. Υπεύθυνος επεξεργασίας του Μητρώου είναι ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΕΚΚΑ και με απόφαση του ΔΣ του ΕΚΚΑ ορίζονται ο αναπληρωτής του υπευθύνου, καθώς και οι εξουσιοδοτημένοι χρήστες.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται η διαδικασία υποβολής των στοιχείων και ενημέρωσης των αλλαγών, οι προϋποθέσεις καταστροφής με ευθύνη του υπευθύνου του Μητρώου τυχόν εσφαλμένων στοιχείων, οι τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις του Μητρώου, ζητήματα απευθείας ενημέρωσης και διασύνδεσης των Μητρώων και συγκεκριμένα των άρθρων 24, 25 και 26 του παρόντος, η διαδικασία όχλησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες σε περίπτωση παράλειψης ενημέρωσης ή πλημμελούς ενημέρωσης από τους υπόχρεους, οργανωτικά και τεχνικά θέματα απορρήτου και πολιτικής ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων του παρόντος, όπως δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης, κρυπτογράφηση δεδομένων, ασφάλεια επικοινωνιών, εμπιστευτικότητα, χρήση τεχνικών ανωνυμοποίησης και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 26

Μητρώο Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

1. Συνιστάται και λειτουργεί Μητρώο Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, το οποίο τηρείται στο ΕΚΚΑ, στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά όλα τα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και καταχωρίζονται τα κάτωθι στοιχεία:

α) Στοιχεία του ακινήτου, επί του οποίου στεγάζεται το Κέντρο και συγκεκριμένα, το ακριβές εμβαδόν του ακινήτου, η διεύθυνση αυτού, εάν το κτίριο είναι προσβάσιμο για ΑμεΑ, πλήρη στοιχεία του κυρίου του ακινήτου και αναγραφή των τίτλων κυριότητας.

β) Πλήρης καταγραφή των στοιχείων της άδειας λειτουργίας του κάθε Κέντρου, εφόσον υπάρχει.

γ) Περιγραφή της δυναμικότητας φιλοξενίας του κάθε Κέντρου, ήτοι αναφορά στο συγκεκριμένο αριθμό κλινών, που διαθέτει και αναφορά σε μέγιστο αριθμό ανηλίκων, που δύναται να φιλοξενηθεί.

δ) Καταγραφή της ηλικιακής ομάδας, του φύλου και άλλων στοιχείων των ανηλίκων που δύναται να φιλοξενηθεί.

ε) Πλήρης καταγραφή της τρέχουσας κατάστασης πληρότητας του Κέντρου Φιλοξενίας με το σύνολο των στοιχείων φιλοξενουμένων ασυνόδευτων ανηλίκων.

στ) Πλήρης καταγραφή των προσώπων που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Κέντρο Φιλοξενίας, είτε επί αμοιβή είτε ως εθελοντές.

ζ) Στοιχεία που αφορούν στη χρηματοδότηση του κάθε Κέντρου Φιλοξενίας.

2. Το ΕΚΚΑ έχει την υποχρέωση αναγραφής των στοιχείων των περιπτώσεων α' έως δ' της παραγράφου 1 στο Μητρώο, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης εκ μέρους των υπευθύνων του Κέντρου Φιλοξενίας, ώστε αυτό να λειτουργήσει ως Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

3. Υπεύθυνος επεξεργασίας του Μητρώου είναι ο Πρό-

εδρος του ΔΣ του ΕΚΚΑ, ενώ με απόφαση του ΔΣ του ΕΚΚΑ ορίζονται ο αναπληρωτής του υπευθύνου και οι εξουσιοδοτημένοι χρήστες.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται η διαδικασία εγγραφής, υποβολής των στοιχείων και ενημέρωσης των αλλαγών, οι προϋποθέσεις καταστροφής με ευθύνη του υπευθύνου του Μητρώου τυχόν εσφαλμένων στοιχείων, οι τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις του Μητρώου, ζητήματα απευθείας ενημέρωσης και διασύνδεσης των Μητρώων και συγκεκριμένα των άρθρων 25 και 26 του παρόντος, η διαδικασία όχλησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες σε περίπτωση παράλειψης ενημέρωσης ή πλημμελούς ενημέρωσης από τους υπόχρεους, οργανωτικά και τεχνικά θέματα απορρήτου και πολιτικής ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων του παρόντος, όπως δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης, περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η πρόσβαση, για ποιο σκοπό και υπό ποιους όρους, κρυπτογράφηση δεδομένων, ασφάλεια επικοινωνιών, εμπιστευτικότητα, χρήση τεχνικών ανωνυμοποίησης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 27

Διεύθυνση Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

1. Συνιστάται Διεύθυνση Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στο ΕΚΚΑ, η οποία αποτελείται από τα εξής Τμήματα:

α) Τμήμα συντονισμού, υποστήριξης και αξιολόγησης επαγγελματιών επιτρόπων ασυνόδευτων ανηλίκων.

β) Τμήμα διαχείρισης αιτημάτων στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων.

γ) Τμήμα αξιολόγησης και εποπτείας κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων.

2. Οι αρμοδιότητες της ανωτέρω Διεύθυνσης είναι οι εξής:

α) Η τήρηση των Μητρώων των άρθρων 24, 25 και 26 του παρόντος.

β) Η μέριμνα για την υλοποίηση της διαδικασίας επιλογής των επαγγελματιών επιτρόπων, που εγγράφονται στο σχετικό Μητρώο.

γ) Η κατάρτιση και διαρκής επιμόρφωση των επαγγελματιών επιτρόπων σε συνεργασία με άλλους φορείς.

δ) Ο συντονισμός και παρακολούθηση της διαδικασίας ορισμού και αντικατάστασης επαγγελματιών επιτρόπων, μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα.

ε) Η παρακολούθηση, υποστήριξη και τακτική αξιολόγηση του έργου των επαγγελματιών επιτρόπων μέσω των αναφορών που υποβάλλουν οι ίδιοι, καθώς και μέσω διενέργειας επιτόπιων ελέγχων και ακροάσεων στα κέντρα φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

στ) Η υποστήριξη του έργου του Εποπτικού Συμβουλίου του άρθρου 19 με την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων.

ζ) Η μέριμνα για την εξασφάλιση του δικαιώματος των υπό επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων να εκφράζουν την άποψή τους για τις ενέργειες του Επιτρόπου και να αξιολογούν τη συνεργασία τους μαζί του στο πλαίσιο του άρθρου 1647 ΑΚ.

η) Η διαχείριση των αιτημάτων στέγασης ασυνόδευ-

των ανηλίκων, η προτεραιοποίησή τους με κριτήρια ευαλωτότητας ή αναπηρίας και ο συντονισμός των ενεργειών μετάβασης, τοποθέτησης και φιλοξενίας τους σε κατάλληλα διαμορφωμένα κέντρα φιλοξενίας που λειτουργούν συνεργαζόμενοι κρατικοί και μη φορείς.

θ) Η διαχείριση θέσεων προσωρινής φιλοξενίας (ασφαλείς ζώνες, ξενοδοχεία κ.ά.) που λειτουργούν συνεργαζόμενοι κρατικοί και μη φορείς για την κάλυψη των άμεσων αναγκών στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων.

ι) Ο έλεγχος της εφαρμογής των προδιαγραφών λειτουργίας των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ια) Η παρακολούθηση και τακτική αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από τα κέντρα φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

ιβ) Η μέριμνα για τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων μέσω της συστηματικής διερεύνησης των δυσκολιών που παρουσιάζονται και την παροχή διαρκούς εκπαίδευσης και υποστήριξης του προσωπικού τους.

ιγ) Ο συντονισμός των ενεργειών που απαιτούνται για τη μετεγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων προς άλλα κράτη στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών.

Άρθρο 28

Διαδικασία επιλογής επαγγελματιών επιτρόπων

1. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο Μητρώο απευθύνεται σε επαγγελματίες με γνώσεις ή εμπειρία σε ζητήματα που σχετίζονται με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων. Λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τη γεωγραφική κατανομή των επαγγελματιών επιτρόπων ανά εισαγγελία πρωτοδικών, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες ανάλογα με τον αριθμό ασυνόδευτων ανηλίκων στην εκάστοτε περιφέρεια.

2. Τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να πληρούνται για την επιλογή ενός προσώπου ως επαγγελματία επιτρόπου, όπως ενδεικτικά η επαγγελματική εκπαίδευση και οι γλωσσικές δεξιότητες, τα κωλύματα, ο καθορισμός αριθμού ασυνόδευτων ανηλίκων ανά επαγγελματία επίτροπο, οι τεχνικές λεπτομέρειες εκπαίδευσης, διαρκούς επιμόρφωσής τους, καθώς και της τακτικής αξιολόγησής τους, το είδος, οι όροι, το περιεχόμενο της σύμβασης, η αμοιβή τους και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Άρθρο 29

Αναστολή, παύση και λήξη επιτροπείας

1. Η επιτροπεία αναστέλλεται με την υποβολή δήλωσης εξαφάνισης του ασυνόδευτου ανηλίκου ενώπιον των αρμόδιων αρχών και μέχρι την εύρεση του ανηλίκου ή τη με οποιοδήποτε τρόπο λήξη της επιτροπείας.

2. Η επιτροπεία λήγει πλην των περιπτώσεων που ορίζονται στον Αστικό Κώδικα και με τη με οποιονδήποτε τρόπο αναχώρηση του ασυνόδευτου ανηλίκου από τη χώρα.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 1650 και 1651 ΑΚ εφαρμό-

ζονται και στην επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων με την έκδοση πράξης του αρμόδιου εισαγγελέα.

Άρθρο 30

Διαγραφή από το Μητρώο Επαγγελματιών Επιτρόπων

Η διαγραφή από το Μητρώο Επαγγελματιών Επιτρόπων του άρθρου 25 πραγματοποιείται με απόφαση του Προέδρου του ΕΚΚΑ, κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Μετά από αίτημα του επαγγελματία επιτρόπου.

β) Σε περίπτωση απώλειας της δικαιοπρακτικής ικανότητας ή θανάτου του επιτρόπου.

γ) Σε περίπτωση καταδίκης ή άσκησης ποινικής δίωξης για κακούργημα, καθώς και για τα αδικήματα εκείνα που επισύρουν έκπτωση από τη γονική μέριμνα, σύμφωνα με το άρθρο 1537 ΑΚ, ιδίως για κακοποίηση ή παραμέληση ανηλίκου, για το αδίκημα της πορνογραφίας ανηλίκων, μαστροπείας, σωματεμπορίας, ασελγείας με ανήλικο έναντι αμοιβής, αποπλάνησης παιδιών, καθώς και για όσα προβλέπονται από τη νομοθεσία για τα ναρκωτικά ή την εμπορία οργάνων.

δ) Σε περίπτωση σοβαρής πλημμέλειας κατά την άσκηση των καθηκόντων του επιτρόπου, κατά παράβαση των όρων της σύμβασης και των διατάξεων του παρόντος.

ε) Σε περίπτωση παύσης της επιτροπείας κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1650 και 1651 ΑΚ και την έκδοση των σχετικών πράξεων του αρμόδιου εισαγγελέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 29 του παρόντος.

Άρθρο 31

Καταργούμενες διατάξεις

Με την έναρξη ισχύος του παρόντος Μέρους, σύμφωνα με το άρθρο 32, η παρ. 1 του άρθρου 19 του π.δ. 220/2007 (Α' 251) καταργείται.

Άρθρο 32

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος Μέρους αρχίζει από την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 19.

ΜΕΡΟΣ Δ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 33

Επίδομα αφερεγγυότητας ΟΑΕΔ

1. Η περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 1836/1989 (Α' 79) αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) κάθε εργοδότης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που η επιχείρησή του τέθηκε κατά το νόμο σε συλλογική διαδικασία, πέραν της περίπτωσης α', που στρέφεται κατά της περιουσίας του εργοδότη για την ικανοποίηση των πιστωτών του».

2. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 1/1990 (Α' 1) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σκοπός του «Λογαριασμού προστασίας εργαζομένων από την αφερεγγυότητα του εργοδότη» είναι η πλη-

ρωμή ανεξόφλητων, λόγω αφερεγγυότητας του εργοδότη, αποδοχών μέχρι τριών (3) μηνών, που προέρχονται από σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας και εμπίπτουν στο χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, που προηγείται της υποβολής της αίτησης ή της δήλωσης για κήρυξη της πτώχευσης, εφόσον εκδοθεί απόφαση που κηρύσσει τον εργοδότη σε πτώχευση ή διαπιστωθεί ότι η επιχείρηση έκλεισε οριστικά και ότι λόγω ανεπάρκειας του ενεργητικού δεν δικαιολογείται η έναρξη διαδικασίας πτωχεύσεως ή από τη δημοσίευση της, προβλεπόμενης από τη νομοθεσία ιδιωτικής ασφάλισης, υπουργικής απόφασης περί ασφαλιστικής εκκαθάρισης, ή από τη δημοσίευση της απόφασης, με την οποία ο εργοδότης τίθεται σε συλλογική διαδικασία, πέραν της πτώχευσης, που στρέφεται κατά της περιουσίας του για την ικανοποίηση των πιστωτών του.»

3. Η περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του π.δ. 1/1990 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) η επιχείρησή του τέθηκε κατά το νόμο σε συλλογική διαδικασία, πέραν της περίπτωσης α', που στρέφεται κατά της περιουσίας του για την ικανοποίηση των πιστωτών του».

4. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του π.δ. 1/1990 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Το δικαίωμα για πληρωμή ανεξόφλητων αποδοχών στον εργαζόμενο από το «Λογαριασμό προστασίας εργαζομένων από την αφερεγγυότητα του εργοδότη» ασκείται με έγγραφη αίτηση του εργαζομένου προς την αρμόδια, σύμφωνα με την παράγραφο 1, Υπηρεσία του ΟΑΕΔ, το αργότερο μέσα σε ένα εξάμηνο από τη δημοσίευση της απόφασης για την κήρυξη του εργοδότη σε κατάσταση πτώχευσης ή από τη δημοσίευση, της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία ιδιωτικής ασφάλισης, υπουργικής απόφασης περί ασφαλιστικής εκκαθάρισης, ή από τη δημοσίευση της απόφασης με την οποία ο εργοδότης τίθεται σε συλλογική διαδικασία, πέραν της πτώχευσης, που στρέφεται κατά της περιουσίας του για την ικανοποίηση των πιστωτών του.»

5. Η περίπτωση α' της παρ. 5 του άρθρου 5α του π.δ. 1/1990 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Την απόφαση της αρχής του κράτους - μέλους με την οποία ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης ή με την οποία διαπιστώθηκε ότι η επιχείρηση ή εγκατάστασή του έκλεισε οριστικά και ότι η ανεπάρκεια των διαθέσιμων ενεργητικών στοιχείων δεν δικαιολογεί την έναρξη της διαδικασίας ή με την οποία τέθηκε σε συλλογική διαδικασία, πέραν της πτώχευσης, που στρέφεται κατά της περιουσίας του εργοδότη για την ικανοποίηση των πιστωτών του, από την οποία προκύπτουν οι ανεξόφλητες απαιτήσεις που αναγγέλθηκαν, τυχόν, προς επαλήθευση ή ικανοποίηση.»

Άρθρο 34

Επίδομα ανεργίας συμμετεχόντων σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης

1. Η παρ. 2 του άρθρου 30 του ν. 4144/2013 (Α' 88) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ, που συμμετέχουν ή θα συμμετάσχουν σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης, παραμένουν εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ και ο χρόνος εκπαίδευσής τους ή επαγγελματικής κατάρτισής τους μετράται ως χρόνος ανεργίας εφόσον:

α) είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων τουλάχιστον για τέσσερις (4) μήνες κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την έναρξη του προγράμματος,

β) δηλώσουν τα στοιχεία του προγράμματος αυτού στον ΟΑΕΔ το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών μετά την πρώτη ανανέωση του δελτίου ανεργίας από την έναρξη του προγράμματος ή κατά την πρώτη μετά την έναρξη του προγράμματος αυτοπρόσωπη παρουσία τους στην αρμόδια Υπηρεσία ΚΠΑ2, και

γ) έχουν παρέλθει τουλάχιστον δύο (2) ημερολογιακά έτη από το πέρας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής τους σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης.

Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους ή της επαγγελματικής κατάρτισής τους, έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους λοιπούς εγγεγραμμένους στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.»

2. Όσοι μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος διαγράφηκαν από τα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, είτε επειδή δεν πληρούσαν την προϋπόθεση της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 30 του ν. 4144/2013 είτε επειδή δεν τήρησαν την προϋπόθεση της περίπτωσης β' της ίδιας παραγράφου, μπορούν να υποβάλουν, εντός ενενήντα (90) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, αίτηση επανεγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ, για την αποκατάσταση της συνέχειας της κατάστασης ανεργίας τους από την ανωτέρω διαγραφή και τη συνέχιση της καταβολής του τυχόν δικαιούμενου επιδόματος ανεργίας, αναδρομικά από την ημερομηνία διαγραφής.

3. Όσοι από τους αναφερόμενους στην προηγούμενη παράγραφο, μετά τη διαγραφή τους από τα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ και πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επανεγγράφηκαν ως νέοι άνεργοι, μπορούν να υποβάλουν, εντός ενενήντα (90) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, αίτηση για την αποκατάσταση της συνέχειας της κατάστασης ανεργίας τους από την ανωτέρω διαγραφή και τη συνέχιση της καταβολής του τυχόν δικαιούμενου επιδόματος ανεργίας, αναδρομικά από την ημερομηνία διαγραφής.

4. Αν για κάποιον από τους αναφερόμενους στις παραγράφους 2 και 3, μεταξύ της ως άνω διαγραφής του και της αίτησής του, συνέτρεξε και έτερος λόγος διαγραφής του, η αποκατάσταση της συνέχειας της κατάστασης ανεργίας του και η καταβολή τυχόν δικαιούμενου επιδόματος ανεργίας από την ημερομηνία της κατά την παράγραφο 2 διαγραφής του, μπορεί να εκταθεί μέχρι το χρονικό σημείο που προέκυψε ο λόγος αυτός. Περαιτέρω αιτήματα συνέχισης της κατάστασης ανεργίας του εξετάζονται από τον ΟΑΕΔ κατά την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 35

Τροποποίηση του άρθρου 74 του ν. 3746/2009 (Α' 27)

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 74 του ν. 3746/2009 (Α' 27) προστίθεται περίπτωση γ' ως εξής:

«γ. Η εφάπαξ οικονομική ενίσχυση της περίπτωσης β' είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το υπόλοιπο Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.»

Άρθρο 36 **Παραχώρηση ακινήτων ΟΑΕΔ**

Η παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 4315/2014 (Α' 269) αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Επιτρέπεται η παραχώρηση κατά χρήση ακινήτων ιδιοκτησίας του ΟΑΕΔ σε Υπηρεσίες του Δημοσίου, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε λοιπά νομικά πρόσωπα κοινωφελούς ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα προς χρήση που θα εξυπηρετεί δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό, σε φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, καθώς και σε δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η παραχώρηση της χρήσης πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΑΕΔ. Με την ως άνω απόφαση καθορίζονται η διάρκεια της παραχώρησης της χρήσης, οι υποχρεώσεις του φορέα προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση, το τυχόν αντάλλαγμα, η δικαιούμενη επιφάνεια για τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Οι δαπάνες διαμόρφωσης, συντήρησης, λειτουργίας, έκδοσης πολεοδομικών ή άλλων αδειών και λοιπά βαρύνουν τον φορέα προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση. Ειδικά σε περίπτωση μίσθωσης, οι σχετικές δαπάνες μπορούν να συμψηφίζονται με το μηνιαίο μίσθωμα, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΑΕΔ.»

Άρθρο 37 **Παραχώρηση ακινήτων για πολιτιστικές και λοιπές χρήσεις**

Ακίνητα που ανήκουν σε φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορούν να παραχωρούνται βραχυχρόνια σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα για πολιτιστικές ή αντίστοιχες εκδηλώσεις, δράσεις και ενέργειες συμβατές με το χαρακτήρα των ακινήτων. Η παραχώρηση της χρήσης πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ιδιοκτήτη φορέα. Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται η διάρκεια της παραχώρησης, οι υποχρεώσεις του προσώπου προς το οποίο γίνεται η παραχώρηση, το τυχόν αντάλλαγμα, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Οι δαπάνες διαμόρφωσης, συντήρησης, λειτουργίας, έκδοσης πολεοδομικών ή άλλων αδειών βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο προς το οποίο γίνεται η παραχώρηση.

Άρθρο 38 **Ελεύθεροι χώροι οικισμών τ. ΟΕΚ**

Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4430/2016 (Α' 205) εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση των ελεύθερων χώρων οικισμών του τέως Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και ήδη του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), που είναι σε κοινή χρήση.

Άρθρο 39 **Επιχορήγηση κλάδου ανεργίας - στράτευσης ΟΑΕΔ**

1. Η παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 1545/1985 (Α' 91) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο ΟΑΕΔ επιχορηγείται κατ' έτος από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την ενίσχυση του κλάδου Ανεργίας - Στράτευσης.»

2. Ως επιχορηγήσεις του κλάδου Ανεργίας - Στράτευσης, κατά την παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 1545/1985, που έχουν ήδη εκταμιευθεί από το 2004 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρούνται τα ποσά που είχαν εγγραφεί κατ' έτος στον Κρατικό Προϋπολογισμό για την ενίσχυση του κλάδου και αποδόθηκαν στον ΟΑΕΔ.

Άρθρο 40 **Ηλεκτρονική κοινοποίηση εγγράφων και πράξεων του Σ.ΕΠ.Ε.**

Το άρθρο 27 του ν. 3996/2011 (Α' 170) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η κοινοποίηση κάθε είδους διοικητικής πράξης και εγγράφου που εκδίδεται από όλα τα όργανα και τις Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. πραγματοποιείται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.ΕΠ.Ε. (ΟΠΣ - ΣΕΠΕ), με ανάρτηση στον προσωπικό λογαριασμό του αποδέκτη και παράλληλη αποστολή ειδοποίησης στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο.

2. Οι ανωτέρω πράξεις και έγγραφα θεωρείται ότι έχουν νομίμως κοινοποιηθεί μετά την παρέλευση πέντε (5) ημερών από την επόμενη ημέρα της ημερομηνίας ανάρτησης και αποστολής ειδοποίησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, της προθεσμίας αυτής αρχομένης από οποιαδήποτε ενέργεια (ανάρτηση ή ηλεκτρονική ειδοποίηση) λάβει χώρα τελευταία, εφόσον δεν προκύπτει προγενέστερος χρόνος παραλαβής του κοινοποιούμενου εγγράφου ή της κοινοποιούμενης πράξης.

3. Η κοινοποίηση συνοδεύεται από έκδοση εκτυπώσιμης ηλεκτρονικής βεβαίωσης ολοκλήρωσης της, στην οποία αναγράφονται η ημερομηνία και η ώρα κοινοποίησης, ο αριθμός πρωτοκόλλου της βεβαίωσης κοινοποίησης, η επωνυμία ή το ονοματεπώνυμο και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του εργοδότη καθώς και το είδος, ο αριθμός πρωτοκόλλου, η ημερομηνία και το όργανο έκδοσης της κοινοποιούμενης πράξης ή του κοινοποιούμενου εγγράφου. Η ηλεκτρονική βεβαίωση ολοκλήρωσης αρχειοθετείται στον προσωπικό λογαριασμό του χρήστη και στο φάκελο («προφίλ») του εργοδότη που τηρείται στο ΟΠΣ - ΣΕΠΕ.

4. Οι αποδέκτες των πράξεων και των εγγράφων δεν μπορούν να επικαλούνται έναντι των οργάνων και των Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. οποιαδήποτε μεταβολή της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία δεν έχουν δηλώσει μέσω του ΟΠΣ - ΣΕΠΕ και μέχρι το χρόνο ενημέρωσης της μεταβολής αυτής.

5. Υπό την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου, όταν για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι δυνατή η κοινοποίηση μέσω του ΟΠΣ - ΣΕΠΕ, καθώς και σε επείγουσες περιπτώσεις, η κοινοποίηση πραγματοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως ιδίως με αποστολή με συστημένη επιστολή ή επίδοση με δικαστικό επιμελητή.»

Άρθρο 41
Αναγνώριση Συνδέσμου Βιομηχανιών
Βορείου Ελλάδος ως ισότιμου κοινωνικού εταίρου

1. Ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ) συμμετέχει με εκπρόσωπό του σε όλα τα διοικητικά συμβούλια και συλλογικά όργανα και τις εκπροσωπήσεις της χώρας στο εσωτερικό και εξωτερικό, όπου προβλέπεται συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

2. Στις περιπτώσεις που η εκπροσώπηση των κοινωνικών εταίρων δεν προβλέπεται από κοινού, προστίθεται, αντιστοίχως, ένας εκπρόσωπος του ΣΒΒΕ και ένας εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, η τρέχουσα δαπάνη λειτουργίας του οικείου συλλογικού οργάνου παραμένει ως έχει, επιμεριζόμενου του συνολικού ποσού αποζημίωσης των μελών του και στους προστιθέμενους ως άνω εκπροσώπους.

3. Για τη διεύρυνση των συλλογικών οργάνων, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

4. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3, τα συλλογικά όργανα συνεχίζουν να λειτουργούν νόμιμα ως έχουν.

Άρθρο 42
Καθορισμός της 26ης Δεκεμβρίου
ως ημέρας υποχρεωτικής αργίας

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 4 του β.δ. 748/1966 (Α΄ 179) προστίθεται περίπτωση ε΄ ως εξής:

«ε) Η 26η Δεκεμβρίου.»

2. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν.δ. 3755/1957 (Α΄ 182) προστίθεται η φράση «και ζ) η της 26ης Δεκεμβρίου».

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται η υπ΄ αριθμ. 59635/1063/13.12.2017 απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β΄ 4487).

Άρθρο 43
Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 4430/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε κάθε περίπτωση το επιβληθέν πρόστιμο δε μπορεί να είναι μικρότερο των διακοσίων (200) ευρώ και μεγαλύτερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.»

2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4430/2016 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Μέλη των Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων μπορούν να γίνουν ενήλικα φυσικά πρόσωπα, χωρίς να απαιτείται να έχουν την ικανότητα για δικαιοπραξία, κατά παρέκκλιση της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1667/1986 (Α΄ 196).»

3. Η περίπτωση β΄ της παρ. 6 του άρθρου 26 του ν. 4430/2016 αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως εξής:

«β. Ως προς τις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις, τα μέλη του Συνεταιρισμού Εργαζομένων υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ, για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, και από 1.1.2017 στον ΕΦΚΑ.

Τα ανωτέρω πρόσωπα καταβάλλουν μέχρι 31.12.2016,

για τους ανωτέρω κλάδους ασφάλισης, τις προβλεπόμενες για τον ΟΑΕΕ ασφαλιστικές εισφορές.

Από 1.1.2017 καταβάλλουν τις ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από τις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 39 και την παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) για τους ασφαλισμένους που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα και υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του τέως ΟΑΕΕ.

Μέλη του Συνεταιρισμού που ασκούν για λογαριασμό αυτού τεχνικές ή οικοδομικές εργασίες, για την άσκηση των οποίων υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του ΣΤ΄ Κεφαλαίου του Κανονισμού Ασφάλισης του τέως ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, υπάγονται στην ασφάλιση του τέως ΙΚΑ - ΕΤΑΜ για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη και του τέως ΕΤΕΑΜ για επικουρική ασφάλιση και από 1.1.2017 στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ.

Αν τα μέλη του Συνεταιρισμού ασκούν παράλληλα και άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, μέχρι 31.12.2016 έχουν εφαρμογή οι σχετικές γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις των πρώην φορέων κύριας ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται για την ασκούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 2084/1992 (Α΄ 165) για τα μέλη του Συνεταιρισμού που έχουν υπαχθεί στην κοινωνική ασφάλιση μετά την 1.1.1993 (νέοι ασφαλισμένοι). Από 1.1.2017 έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.»

4. Εάν από την εφαρμογή της παραγράφου 3 προκύψουν οφειλές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών, αυτές δεν επιβαρύνονται με προσαυξήσεις και τυχόν πρόστιμα, εφόσον εξοφληθούν εντός εξαμήνου από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Εάν δεν εξοφληθούν εντός της εξαμήνιας προθεσμίας, επιβαρύνονται με προσαυξήσεις μετά τη λήξη αυτής.

Άρθρο 44
Αξιοποίηση ακινήτων του Υπουργείου Εργασίας,
Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
για κοινωνφελείς και ανθρωπιστικούς σκοπούς

1. Η παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 4386/2016 (Α΄ 83) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η αξιοποίηση (εκμίσθωση, εκποίηση, παραχώρηση με ή άνευ ανταλλάγματος κ.λπ.) και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που θέτει τους όρους της αξιοποίησης, μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η ακίνητη περιουσία δύναται να παραχωρείται προς χρήση σε Υπηρεσίες του Δημοσίου, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα προς υλοποίηση έργων ή προγραμμάτων κοινωνφελούς ή προνοιακού χαρακτήρα. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, δύναται να καθορίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία και τα προσκομιζόμενα έγγραφα που συνοδεύουν τα αιτήματα στις περιπτώσεις παραχώρησης ή εν γένει αξιοποίησης της περιουσίας, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

2. Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παρ. 29 του

άρθρου 9 του ν. 4052/2012 (Α΄ 41) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αξιοποίηση (ιδίως εκμίσθωση, εκποίηση, παραχώρηση με ή άνευ ανταλλάγματος κ.λπ.) και διαχείριση της ως άνω κινητής και ακίνητης περιουσίας πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που θέτει τους όρους της αξιοποίησης, μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η ακίνητη περιουσία δύναται να παραχωρείται προς χρήση σε Υπηρεσίες του Δημοσίου, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα προς υλοποίηση έργων ή προγραμμάτων κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, δύναται να καθορίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία και τα προσκομιζόμενα έγγραφα που συνοδεύουν τα αιτήματα στις περιπτώσεις παραχώρησης, διάθεσης, εκποίησης ή εν γένει αξιοποίησης της περιουσίας, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 6 της υπ΄ αριθμ. ΔΕ/727/22.9.1992 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 578).

Άρθρο 45

Συμβάσεις με φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου

Η ισχύς των συμβάσεων μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, κατ΄ εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 30 του ν. 4313/2014 (Α΄ 261), του άρθρου 6 του ν. 3920/2011 (Α΄ 33), του άρθρου 10 του ν. 2963/2001 (Α΄ 268), των άρθρων 22 έως 25 του ν. 2072/1992 (Α΄ 125), του άρθρου 10 του ν. 1910/1944 (Α΄ 229) και των υπουργικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ΄ εξουσιοδότηση αυτών, καθώς και των κοινών υπουργικών αποφάσεων που επέχουν θέση συμβάσεων δυνάμει του άρθρου 86 του ν. 4530/2018 (Α΄ 59), για τη δωρεάν ή με μειωμένο κόμιστρο μετακίνηση ειδικών κατηγοριών πληθυσμού, αρχίζει την 1η Ιανουαρίου του έτους αναφοράς, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας υπογραφής των συμβάσεων και έκδοσης των υπουργικών αποφάσεων, αντίστοιχα.

Άρθρο 46

Κοινωνική προστασία πολιτών τρίτων χωρών

Στην παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4251/2014 (Α΄ 80) προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις του ν.δ. 162/1973 (Α΄ 227, διόρθωση σφαλμάτων Α΄ 298), του άρθρου 22 του ν. 2646/1998 (Α΄ 236), καθώς και οι κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ΄ εξουσιοδότηση αυτών, εφαρμόζονται και στους πολίτες τρίτων χωρών, στους οποίους χορηγείται άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.»

Άρθρο 47

Κοινωνικές πολιτικές από τα έσοδα του πρωτοχρονιάτικου λαχείου

1. Στο άρθρο τρίτο του ν. 4183/2013 (Α΄ 186) διαγράφεται η φράση «και (γ)».

2. Στο άρθρο τρίτο του ν. 4183/2013 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών καθορίζεται η διάθεση, διαχείριση και κατανομή των καθαρών εσόδων του Ειδικού Κρατικού (Πρωτοχρονιάτικου) Λαχείου Κοινωνικής Αντίληψης για κοινωνικές πολιτικές σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 11.1(γ) της Σύμβασης Παραχώρησης που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου.»

Άρθρο 48

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

1. Η παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3106/2003 (Α΄ 30) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η θεσμική αποστολή του Ε.Κ.Κ.Α. είναι:

α) η αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων κοινωνικής ανάγκης, κοινωνικού αποκλεισμού και κρίσεων, με την ανάπτυξη ποιοτικών, καινοτόμων και εξειδικευμένων δράσεων, τη διάχυση αυτών στο σύστημα κοινωνικής αλληλεγγύης, την ανάπτυξη δικτύων κοινωνικής προστασίας με τη συμμετοχή φορέων και ατόμων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και συμμετοχή σε σχετικά εθνικά και διεθνή δίκτυα κοινωνικών και επιστημονικών φορέων και συντονισμό του υφιστάμενου δικτύου παροχής υπηρεσιών,

β) η γνωμοδότηση για θέματα κοινωνικής πολιτικής που παραπέμπονται σε αυτό από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και η εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από τους φορείς κοινωνικής φροντίδας.

Σκοπός του Ε.Κ.Κ.Α. είναι η παροχή προστασίας και ψυχοκοινωνικής στήριξης, καθώς και ο συντονισμός του δικτύου παροχής υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης σε άτομα, οικογένειες και πληθυσμιακές ομάδες που περιέρχονται σε κατάσταση κοινωνικής ανάγκης ή απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Ως άτομα ή ομάδες που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό νοούνται οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και εν γένει αυτές που έχουν περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε κοινωνικά και δημόσια αγαθά και δυσκολεύονται ή αδυνατούν σε πολλά επίπεδα και σε διάφορους τομείς να έχουν ποιότητα ζωής.»

2. Η παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3106/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το Ε.Κ.Κ.Α. διοικείται από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), με ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη, και αποτελείται από:

α) έξι (6) καταξιωμένα και αναγνωρισμένα πρόσωπα που δύνανται να επιλέγονται ιδίως από το χώρο της κοινωνικής φροντίδας, της ακαδημαϊκής κοινότητας, της διοίκησης, των μέσων ενημέρωσης και μπορούν με τις γνώσεις και την πείρα τους να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των σκοπών του,

β) έναν (1) εκπρόσωπο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Δημόσιων Νοσοκομείων (ΠΟΕΔΗΝ) που προτείνεται από το Δ.Σ. αυτής,

γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (Σ.Κ.Λ.Ε.), που προτείνεται από το Δ.Σ. αυτού,

δ) έναν (1) εκλεγμένο εκπρόσωπο των εργαζομένων στο Ε.Κ.Κ.Α.,

ε) έναν (1) εκπρόσωπο της Η.Δι.Κ.Α. Α.Ε., που προτείνεται από το Δ.Σ. αυτής, και

στ) έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΣΑΜΕΑ, που προτείνεται από το Δ.Σ. αυτής.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Κ.Κ.Α., που συγκροτήθηκε δυνάμει των υπ' αριθμ. 10878/2833/2016 (ΥΟΔΔ 307) και υπ' αριθμ. 17898/5662/2017 (ΥΟΔΔ 259) αποφάσεων του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, συνεχίζει να λειτουργεί και να ασκεί τις αρμοδιότητές του μέχρι την έκδοση του οργανισμού του, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 4178/2013 (Α' 174).»

Άρθρο 49 **Εκκαθάριση δαπανών**

Πραγματοποιηθείσες δαπάνες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία, συντήρηση και επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.Ε.Π.Ε. (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ), την προμήθεια καυσίμων για τη διενέργεια ελέγχων από το Σ.Ε.Π.Ε., δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, ενοικίων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθαριότητας και φύλαξης θεωρούνται σύννομες, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, και εφόσον δεν έχουν πληρωθεί, δύναται να πληρώνονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 50 **Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

1. Στην περίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 12 του π.δ. 134/2017 (Α' 168) προστίθεται υποπερίπτωση εε' ως εξής:

«εε) Η μελέτη και κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών των εφοδίων εκτάκτων αναγκών. Η πρόταση προμήθειας, εφοδιασμού, διακίνησης, διαλογής και επισκευής του υλικού αυτού, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου και την Κεντρική Αποθήκη Υλικού του Υπουργείου Υγείας όπου φυλάσσεται το υλικό αυτό, καθώς και τις Περιφέρειες.»

2. Στην υποπερίπτωση δδ' της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 15 του π.δ. 134/2017 διαγράφεται η φράση «στο πλαίσιο προγραμμάτων για την παροχή στεγαστι-

κής προστασίας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.»

3. Στο τέλος της υποπερίπτωσης στστ' της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 15 του π.δ. 134/2017 προστίθεται η φράση «και το άρθρο 47 του ν. 4386/2016».

4. Η υποπερίπτωση ηη' της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 16 του π.δ. 134/2017 καταργείται.

5. Η υποπερίπτωση ηη' της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 16 του π.δ. 134/2017 καταργείται και η επόμενη υποπερίπτωση αναριθμείται αναλόγως.

6. Η υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 16 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ββ) Η έγκριση των ισολογισμών, των απολογισμών και των οικονομικών καταστάσεων που προβλέπονται από το π.δ. 80/1997 (Α' 68) των εποπτευόμενων φορέων, όπως επίσης και του Μ.Τ.Π.Υ., της Η.Δι.Κ.Α. Α.Ε. και της Ε.Α.Α., καθώς και ο έλεγχος των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών που προβλέπονται από το άρθρο 84 του ν. 2084/1992 (Α' 165).

7. Οι υποπερίπτώσεις στστ' και ζζ' της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 134/2017 αντικαθίστανται ως εξής:

«στστ) ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) ή άλλων φορέων ιδιωτικής κοινωφελούς πρωτοβουλίας (σωματείων, οργανώσεων κ.λπ.), καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες για την προστασία της οικογένειας και του παιδιού,

ζζ) η έκδοση πράξεων σύστασης, κατάρτισης, μεταφοράς, συγχώνευσης, μετατροπής και έγκρισης των οργανισμών και κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. (σωματεία, οργανώσεις κ.λπ.), καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων, που αφορούν στην προστασία της οικογένειας και του παιδιού και η εποπτεία και παρακολούθηση της δράσης τους.»

8. Η υποπερίπτωση ιι' της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιι) Η εισήγηση και υποβολή προτάσεων προγραμμάτων για την προστασία της οικογένειας και του παιδιού, η εισήγηση προτάσεων των φορέων σχετικά με την ανέγερση και τη βελτίωση υποδομών, καθώς και η έγκριση, από άποψη σκοπιμότητας, για την ένταξη των ανωτέρω στο Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων ή σε άλλα προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

9. Στην περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 134/2017 προστίθεται υποπερίπτωση ιιγ' ως εξής:

«ιιγ) Η εισήγηση για τη σκοπιμότητα αξιοποίησης της κινητής και ακίνητης περιουσίας που περιήλθε στο Υπουργείο με το άρθρο 9 του ν. 4052/2012 (Α' 41), σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης.»

10. Η υποπερίπτωση ιβιβ' της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιβιβ) Η εισήγηση για επιχορήγηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας σε θέματα αρμοδιότητας της Διεύθυνσης απευθείας μέσω των Περιφερειών. Η εισήγηση για επιχορήγηση από το προϊόν του Ειδικού Κρατικού Λαχείου των ως άνω

φορέων αρμοδιότητας της Διεύθυνσης προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής.»

11. Στην περίπτωση β΄ της παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 134/2017 προστίθεται υποπερίπτωση ιγί΄ ως εξής:

«ιγιγ) Ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας των πάσης φύσεως φορέων κοινωνικής προστασίας για παιδιά με αναπηρία, καθώς και η έκδοση των αναγκαίων πράξεων σύστασης, κατάργησης, μεταφοράς, συγχώνευσης και μετατροπής τους και για τη χωροταξική κατανομή τους, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρία.»

12. Η υποπερίπτωση στστ΄ της περίπτωσης α΄ της παρ. 3 του άρθρου 25 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«στστ) Ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας των πάσης φύσεως φορέων κοινωνικής προστασίας για άτομα με αναπηρία, καθώς και η έκδοση των αναγκαίων πράξεων σύστασης, κατάργησης, μεταφοράς, συγχώνευσης, μετατροπής τους και για τη χωροταξική κατανομή τους.»

13. Στην περίπτωση α΄ της παρ. 3 του άρθρου 25 του π.δ. 134/2017 προστίθενται υποπερίπτωση ισιστ΄ και ιζιζ΄ ως εξής:

«ισιστ) Η άμεση εποπτεία και παρακολούθηση του έργου και της λειτουργίας νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για άτομα με αναπηρία και η έμμεση εποπτεία και παρακολούθηση του έργου και της λειτουργίας φορέων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου για άτομα με αναπηρία, καθώς και ο προσδιορισμός της οικονομικής ενίσχυσης αυτών.

ιζιζ) Η διαχείριση του ενιαίου Εθνικού Μητρώου δικαιούχων των κοινωνικών και προνοιακών επιδομάτων.»

14. Η υποπερίπτωση γγ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 25 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«γγ) Ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας νομικών προσώπων κάθε μορφής που παρέχουν οργανωμένες υπηρεσίες κλειστής προστασίας σε χρονίως πάσχοντες και ηλικιωμένους, καθώς και η εποπτεία και παρακολούθηση του έργου και της λειτουργίας τους.»

15. Η υποπερίπτωση εε΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 25 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«εε) Ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας δομών ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων και χρονίως πασχόντων από νομικά πρόσωπα κάθε μορφής, όπως επίσης, η εποπτεία και παρακολούθηση του έργου της λειτουργίας αυτών των δομών.»

16. Η υποπερίπτωση στστ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 25 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«στστ) Η εισήγηση, από άποψη σκοπιμότητας, για την έκδοση των αναγκαίων πράξεων σύστασης, κατάργησης, μεταφοράς και συγχώνευσης κοινωφελών ιδρυμάτων προστασίας χρονίως πασχόντων και ηλικιωμένων.»

17. Η υποπερίπτωση δδ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 26 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«δδ) Η εισήγηση για τη σκοπιμότητα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας που περιήλθε στο Υπουργείο με το άρθρο 47 του ν. 4386/2016 (Α΄ 83), σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης.»

18. Η υποπερίπτωση εε΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 26 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«εε) Ο συντονισμός και η παρακολούθηση θεμάτων που αφορούν την περιουσία που περιήλθε στο Υπουργείο με το άρθρο 47 του ν. 4386/2016 (Α΄ 83), σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου.»

19. Στην περίπτωση δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 26 του π.δ. 134/2017 προστίθεται υποπερίπτωση ιι΄ ως εξής:

«ιι) Η συνεργασία με τους εποπτευόμενους φορείς της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους στο πλαίσιο προγραμμάτων για την παροχή στεγαστικής προστασίας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.»

20. Η υποπερίπτωση ιζιζ΄ της περίπτωσης α΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 καταργείται.

21. Η υποπερίπτωση ισιστ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ισιστ) Η παρακολούθηση και επεξεργασία των τηρούμενων στοιχείων στα Μητρώα του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού.»

22. Η υποπερίπτωση ιζιζ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 καταργείται και οι επόμενες υποπεριπτώσεις αναριθμούνται αντίστοιχα.

23. Η αναριθμημένη υποπερίπτωση ιζιζ΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιζιζ) Η λήψη κατάλληλων μέτρων, ώστε να τηρούνται οι κανόνες προστασίας δεδομένων των στοιχείων των Μητρώων του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού.»

24. Η υποπερίπτωση ιειε΄ της περίπτωσης γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιειε) Η λήψη κατάλληλων μέτρων ώστε να τηρούνται οι κανόνες προστασίας δεδομένων των στοιχείων του Εθνικού Μητρώου Ιδιωτικών Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας.»

25. Η υποπερίπτωση ββ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Η παρακολούθηση και στατιστική επεξεργασία των τηρούμενων στοιχείων στο Εθνικό Μητρώο Ιδιωτικών Φορέων, καθώς και στο Μητρώο Δημόσιων Φορέων του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού.»

26. Η υποπερίπτωση γγ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«γγ) Η διαχείριση της ηλεκτρονικής εγγραφής των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως η αποδοχή της υποβολής, η ενημέρωση του φορέα για τις απαιτούμενες διορθώσεις ή άλλα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία αυτή.»

27. Η υποπερίπτωση θθ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«θθ) Η άμεση εποπτεία και παρακολούθηση της λειτουργίας νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για παιδιά, ηλικιωμένα άτομα, άτομα με αναπηρία, χρονίως πάσχοντες και παιδιά με αναπηρία και η έμμεση εποπτεία και παρακολούθηση της λειτουργίας νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου για παιδιά, ηλικιωμένα άτομα, άτομα με

αναπηρία, χρονίως πάσχοντες και παιδιά με αναπηρία.»
28. Η υποπερίπτωση ιββ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιββ) Η συνεργασία, παρακολούθηση και αξιολόγηση της λειτουργίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), καθώς και ο καθορισμός της οικονομικής ενίσχυσής του, όπου προβλέπεται.»

29. Η υποπερίπτωση ιγγ΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιγγ) Η εισήγηση για την κατανομή επιχορηγήσεων μέσω των πιστώσεων του Ειδικού Κρατικού Λαχείου σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης.»

30. Οι υποπεριπτώσεις εε΄, στστ΄ και ηη΄ της περίπτωσης δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 καταργούνται και οι λοιπές υποπεριπτώσεις αναριθμούνται αντίστοιχα.

31. Η υποπερίπτωση αα΄ της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«αα) Η διαχείριση της ηλεκτρονικής εγγραφής των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως η αποδοχή της υποβολής, η ενημέρωση του φορέα για τις απαιτούμενες διορθώσεις ή άλλα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία αυτή.»

32. Η υποπερίπτωση γγ΄ της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«γγ) Η παρακολούθηση και στατιστική επεξεργασία των τηρούμενων στοιχείων στο Εθνικό Μητρώο Ιδιωτικών Φορέων, καθώς και στο Μητρώο Δημόσιων Φορέων του Ενιαίου Γεωπληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Μηχανισμού.»

33. Η υποπερίπτωση δδ΄ της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«δδ) Η λήψη κατάλληλων προληπτικών μέτρων, ώστε να τηρούνται οι κανόνες προστασίας δεδομένων των στοιχείων του Εθνικού Μητρώου Κοινωνικής Φροντίδας, ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.»

34. Η υποπερίπτωση εε΄ της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«εε) Η έγγραφη ενημέρωση των διοικήσεων των νομικών προσώπων του Εθνικού Μητρώου Ιδιωτικών Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας, εντός ενός (1) μηνός από τη διαπίστωση παράλειψης ενημέρωσης ή πλημμελούς ενημέρωσης του ηλεκτρονικού Εθνικού Μητρώου.»

35. Το άρθρο 42 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 42 Διάρθρωση Υπηρεσιών

Το Σ.Ε.Π.Ε., οι αρμοδιότητες του οποίου ασκούνται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια από την Κεντρική και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες του και την Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών, διαρθρώνεται ως εξής:

1. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

α) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων.

β) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

γ) Διεύθυνση Υποστήριξης Σ.Ε.Π.Ε..

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

α) Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων.

β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.»

36. Η παρ. 3 του άρθρου 43 του π.δ. 134/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι θέσεις της Υπηρεσίας των Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας κατανέμονται στην Κεντρική Υπηρεσία του Σ.Ε.Π.Ε. και στις έδρες των Περιφερειακών Διευθύνσεων Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία ως εξής:

α) Δώδεκα (12) θέσεις Προϊσταμένων Διεύθυνσης, εκ των οποίων:

αα) οκτώ (8) θέσεις Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων και

ββ) τέσσερις (4) θέσεις Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

β) Είκοσι δύο (22) θέσεις Προϊσταμένων Τμημάτων, εκ των οποίων:

αα) δεκαπέντε (15) θέσεις Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων και

ββ) επτά (7) θέσεις Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.»

37. Στην περίπτωση β΄ της παρ. 3 του άρθρου 26 του π.δ. 134/2017 προστίθεται υποπερίπτωση ζζ΄ ως εξής:

«ζζ) Η μελέτη, επεξεργασία και διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, καθώς και η χορήγηση αδειών ατομικών ερανικών τραπεζικών λογαριασμών.»

38. Στην περίπτωση δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του π.δ. 134/2017 προστίθεται υποπερίπτωση ιδιδ΄ ως εξής:

«ιδιδ) Η μελέτη, επεξεργασία και διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου, καθώς και η χορήγηση αδειών διενέργειας εράνων, φιλανθρωπικών και λαχειοφόρων αγορών, ραδιοτηλεμαραθωνίων.»

Άρθρο 51

Στο άρθρο 164 του ν. 4389/2016 (Α΄94), όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 10 ως ακολούθως:

«10. Στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής δύναται να αναλάβουν θέσεις ευθύνης και οι υπάλληλοι που υπηρετούν σε αυτήν με απόσπαση. Σε περίπτωση που ο χρόνος απόσπασης υπολείπεται της διάρκειας πλήρους θητείας της οικείας θέσης ευθύνης, ο χρόνος απόσπασης παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την ολοκλήρωσή της κατά τα ανωτέρω θητείας.»

Άρθρο 52

1. Το άρθρο 20 του ν. 4305/2014 (Α΄237) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η πρόσληψη προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου συντελείται υποχρεωτικά εντός αποκλειστικής προθεσμίας δώδεκα (12) μηνών από την έκδοση των εγκριτικών αποφάσεων της Επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 2

της Π.Υ.Σ. 33/2006 (Α' 280), εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής οι συμβάσεις δεν επιτρέπεται να συναφθούν και απαιτείται εκ νέου υποβολή αιτήματος για έκδοση εγκριτικής απόφασης.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 4 της Π.Υ.Σ. 33/2006 και το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 4325/2015 (Α' 47) καταργούνται.

3. Το έβδομο εδάφιο της περίπτωσης κ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3812/2009 (Α' 234), αντικαθίσταται ως εξής:

«Το προσωπικό που προσλαμβάνεται περιλαμβάνεται σε πίνακα που κοινοποιείται στη Διεύθυνση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.»

4. Εκκρεμείς διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου, για τις οποίες η έγκριση της επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 2 της Π.Υ.Σ. 33/2006 εκδόθηκε μετά την 1η .1.2017 και μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, ολοκληρώνονται εντός του προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος της παραγράφου 1.

Άρθρο 53

1. Η παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4369/2016 (Α' 33), αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως ακολούθως:

«3. Οι κατά τη δημοσίευση του νόμου υπηρετούντες στις θέσεις του άρθρου 8 εκτελούν κανονικά τα καθήκοντά τους έως τη λήξη της θητείας τους. Σε περίπτωση κένωσης των ως άνω θέσεων με οποιονδήποτε τρόπο πριν την 31η Δεκεμβρίου 2018, αυτές πληρούνται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και οι τοποθετούμενοι σε αυτές εκτελούν κανονικά τα καθήκοντά τους έως τη λήξη της θητείας τους. Από την 1η Ιανουαρίου 2019 και εφεξής, σε περίπτωση κένωσης των θέσεων που εμπιπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 καθιονδδήποτε τρόπο, η πλήρωσή τους διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος νόμου. Σε κάθε περίπτωση, η θητεία των προσώπων σε θέσεις που προκηρύσσονται δυνάμει του άρθρου 8 του ν. 4369/2016, παύει με την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής και διορισμού του άρθρου αυτού.»

2. Από την ισχύ της παραγράφου 1 δεν θίγονται εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος διαδικασίες επιλογής και διορισμοί που διενεργούνται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν. 4369/2016.

3. Οι υπηρετούντες κατά την 29η Ιουνίου 2018 σε θέσεις του άρθρου 8 του ν. 4369/2016 εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους μέχρι τη λήξη της θητείας τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος ή την ολοκλήρωση των εκκρεμών διαδικασιών επιλογής της παραγράφου 2. Αν τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου έχουν διορισθεί μέχρι την πλήρωση της θέσης που κατέχουν με τη διαδικασία του άρθρου 8 του ν. 4369/2016, ως λήξη της θητείας τους νοείται αυτή που προβλέπεται από τις οικείες για το εκάστοτε νομικό πρόσωπο διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση, η θητεία τους λήγει με την ολοκλήρωση των διαδικασιών επιλογής και διορισμού, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4369/2016.

Άρθρο 54

Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 1836/1989 (Α' 79)

Η παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 1836/1989 (Α' 79) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Άτομα που παρέχουν την εργασία τους στην Ελλάδα δικαιούνται από τον ΟΑΕΔ ειδικό εποχιακό βοήθημα, εφόσον υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΙΚΑ και ασκούν ένα από τα παρακάτω επαγγέλματα:

Οικοδόμου, λατόμου, ασβεστοποιού, κεραμοποιού, πλινθοποιού, αγγειοπλάστη, δασεργάτη, ρητινοσυλλέκτη, καπνεργάτη, μουσικού - μέλους του οικείου επαγγελματικού σωματείου, υποδηματεργάτη, μισθωτού ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης, χειριστή εκσκαπτικών, ανυψωτικών, οδοποιητικών, γεωτρητικών μηχανημάτων, ηθοποιού, τεχνικού κινηματογράφου και τηλεόρασης χειριστή και βοηθού χειριστή κινηματογράφου, ελεγκτή κινηματογράφου και θεάτρου, ταμιά κινηματογράφου και θεάτρου, μισθωτού τουριστικού και επισιτιστικού κλάδου, σμυριδεργάτη, το επάγγελμα του ταξιθέτου θεάτρου -κινηματογράφου, του χορευτή - μέλους των οικείων κλαδικών ή ομοιοεπαγγελματικών σωματείων, καθώς και του τεχνικού απασχολούμενου σε ζωντανές οπτικοακουστικές εκδηλώσεις - μέλους των οικείων κλαδικών ή ομοιοεπαγγελματικών σωματείων.»

Άρθρο 55

Απασχόληση συνταξιούχων μελών ανεξάρτητων διοικητικών αρχών

1. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 (Α' 85) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για τα μέλη, τους Προέδρους και Αντιπροέδρους των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 από την ημέρα ανάληψης των καθηκόντων τους.»

2. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει την 13η.5.2016.

Άρθρο 56

Επέκταση χορήγησης εξωιδρυματικού επιδόματος

Το εξωιδρυματικό επίδομα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α' 68), χορηγείται όχι μόνον σε όσους πάσχουν από τις ρητά αναφερόμενες στη διάταξη αυτή παθήσεις της τετραπληγίας και παραπληγίας, αλλά και σε όσους πάσχουν από ασθένειες οι οποίες, κατά την κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής, επιφέρουν την ίδια, όπως αυτές οι παθήσεις, μορφή αναπηρίας.

Άρθρο 57

Η παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4325/2015 (Α' 47) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για το έτος 2018 η οικονομική επιτροπή κάθε Περιφέρειας της χώρας, μπορεί, κατ' εξαίρεση και για λόγους δημοσίου συμφέροντος, να αναθέσει την εκτέλεση του προγράμματος δακοκτονίας, για το οποίο έχουν δη-

μοσιευτεί, αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικοί διαγωνισμοί, στους προσωρινούς μειοδότες, έως την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων. Οι δαπάνες για την εκτέλεση των παρεχόμενων υπηρεσιών, από την έναρξη των εργασιών δακοκτονίας μέχρι τη σύναψη των οικείων συμβάσεων, εκκαθαρίζονται και πληρώνονται νόμιμα, εφόσον ο οικείος Περιφερειάρχης: α) βεβαιώνει με σχετική πράξη του την εκτέλεση της υπηρεσίας και β) το ύψος της σχετικής δαπάνης είναι σύμφωνο με τους όρους και το περιεχόμενο της οικείας διακήρυξης ψεκασμών και παγιδοθεσίας δακοκτονίας.»

Άρθρο 58

1. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4139/2013 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Στις παραπάνω ουσίες δεν περιλαμβάνονται τα ακατέργαστα συγκομιζόμενα προϊόντα που προκύπτουν από την καλλιέργεια ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) μέχρι 0,2%. Επίσης, με εξαίρεση τις παιδικές τροφές, δεν περιλαμβάνονται τα τρόφιμα με την έννοια του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 178/2002, τα καλλυντικά και τα διατροφικά συμπληρώματα που περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC), και τα οποία θα οριστούν με τις αντίστοιχες αποφάσεις των επόμενων εδαφίων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναπροσαρμόζεται το ανωτέρω όριο, ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καλλιέργειας των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L, οι έλεγχοι τήρησης των όρων και προϋποθέσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα τρόφιμα που μπορούν να περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC) και τα ανώτατα επιτρεπτά όρια περιεκτικότητας αυτών, οι έλεγχοι των τροφίμων για την τήρηση των ορίων περιεκτικότητας και κάθε σχετικό θέμα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας καθορίζονται τα καλλυντικά και διατροφικά συμπληρώματα που μπορούν να περιέχουν τετραϋδροκανναβινόλη (THC) και τα ανώτατα επιτρεπτά όρια περιεκτικότητας αυτών, οι έλεγχοι των καλλυντικών και διατροφικών συμπληρωμάτων για την τήρηση των ορίων περιεκτικότητας και κάθε σχετικό θέμα.»

2. Στο άρθρο 2Α του ν. 4139/2013 (Α' 74) προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Η έγκριση για τους σκοπούς της παραγράφου 1 χορηγείται σε περιοχές θεσμοθετημένων υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων και σε περιοχές στις οποίες επιτρέπονται οι μεταποιητικές ή γεωργικές δραστηριότητες και εκμεταλλεύσεις.»

Άρθρο 59

Δυνατότητα ίδρυσης ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΜΕΑ από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και από Δήμους

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213) αντικαθίσταται ως εξής:

«Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, οργανισμοί, ιδρύματα, ενώσεις προσώπων και φορείς Κοινωνικής Αλληλεγγύης υ-

παγόμενοι στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και ιδιώτες, δεν επιτρέπεται να παρέχουν οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες, που έχουν σχέση με την προστασία του παιδιού ή ατόμων με αναπηρία (παιδιών και ενηλίκων) ή ηλικιωμένων ή ανιάτων ή χρονίως πασχόντων ατόμων ή να ασκούν παρεμφερείς δραστηριότητες, πριν από την έκδοση σχετικής άδειας λειτουργίας από την οικεία Περιφέρεια. Για την ίδρυση και τη λειτουργία των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ ΜΕΑ) των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών χορηγείται άδεια από την αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας.»

2. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σε περίπτωση στέγασης ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΜΕΑ σε σχολικές εγκαταστάσεις, καθορίζονται οι προϋποθέσεις χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ ΜΕΑ) και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές, οι ειδικοί όροι καταλληλότητάς τους, η διαδικασία ελέγχου τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995 (Α' 213) προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Η περίπτωση 22 της παρ. 3 του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 (Α' 87) διατηρείται σε ισχύ.»

Άρθρο 60

Δυνατότητα ίδρυσης, λειτουργίας και μεταβίβασης ΚΔΗΦ ΑΜΕΑ και από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Φορείς ίδρυσης, λειτουργίας και μεταβίβασης Κέντρων Δημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με αναπηρία, κατά τα οριζόμενα στο π.δ. 395/1993 (Α' 166) δύναται να είναι, εκτός από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εποπτευόμενα από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 61

Ρυθμίσεις Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4520/2018 (Α' 30) η φράση «που εκδίδεται μέχρι 30.6.2018» αντικαθίσταται από τη φράση «που εκδίδεται μέχρι 30.10.2018».

2. Η υποπερίπτωση ιβ' της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 4520/2018 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιββ) η μέριμνα για την έκδοση κάθε πράξης, σχετικά με τις παροχές που προβλέπονται από τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος των δικαιούχων του ειδικού λογαριασμού του ν. 1296/1982 και του ν. 4093/2012.»

3. Στο άρθρο 33 του ν. 4520/2018 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Αγροτικής Εστίας, δύναται να ανατίθενται υποθέσεις της

αγροτικής εστίας, σε άλλο Τμήμα της Διεύθυνσης, από αυτό στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτουν, με σκοπό την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωσή τους.»

Άρθρο 62

Διαδικασία ταυτοποίησης μητέρας χωρίς αποδεικτικά στοιχεία ταυτότητας - Ληξιαρχική εγγραφή τέκνου

1. Όταν προσέρχεται επίτοκος σε νοσοκομείο, μαιευτήριο ή κλινική και διαπιστώνεται η έλλειψη ταυτοποιητικών της εγγράφων, τα απαραίτητα για την εισαγωγή στοιχεία καταχωρούνται κατά δήλωσή της και αναγράφονται σε βραχιόλι που τοποθετείται στο χέρι της εκείνη τη στιγμή και στο χέρι του τέκνου μετά τον τοκετό.

2. Ταυτόχρονα, με ευθύνη της Διοίκησης του νοσοκομείου, η μητέρα ενημερώνεται για την υποχρέωσή της να προσκομίσει οποιοδήποτε στοιχείο, εφόσον τούτο υφίσταται, το οποίο μπορεί να τεκμηριώσει την ταυτότητά της, ιδίως ληξιαρχικές εγγραφές, δημοτολογικές ή άλλες πράξεις, ακόμη και ατελείς, της ίδιας, άλλα έγγραφα ελληνικών δημόσιων αρχών από τα οποία τεκμαίρεται αμέσως ή εμμέσως η ταυτότητά της, όπως βεβαιώσεις διαμονής από το δήμο κατοικίας της, οποιοδήποτε άλλο στοιχείο το οποίο οι εμπλεκόμενες αρχές με βάση την κοινή αντίληψη θεωρούν πρόσφορο για την ταυτοποίηση του προσώπου της μητέρας. Η μητέρα ενημερώνεται για τη διαδικασία της παρούσας διάταξης και για το σκοπό της.

3. Η Κοινωνική Υπηρεσία του νοσοκομείου, του μαιευτηρίου ή της κλινικής ή όποια άλλη υπηρεσία οριστεί ως αρμόδια από τη Διοίκηση ενημερώνει άμεσα με κάθε πρόσφορο μέσο το Δήμο στον οποίο δηλώνει μόνιμος κάτοικος η μητέρα, για το περιστατικό, την ημερομηνία εισαγωγής και την πιθανή ημερομηνία εξιτηρίου, με κοινοποίηση στην αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία. Η Κοινωνική Υπηρεσία του αρμόδιου Δήμου, ή ελλείψει αυτής, όποιος υπάλληλος οριστεί από το Δήμο, προβαίνει σε επίτοπια αυτοψία το συντομότερο δυνατό, προκειμένου να επιβεβαιωθούν τα στοιχεία μόνιμης διαμονής που έχει δηλώσει η μητέρα. Εάν η αυτοψία αυτή αιτιολογημένα δεν γίνεται να πραγματοποιηθεί πριν το εξιτήριο, σε κάθε περίπτωση οφείλει να διενεργηθεί εντός δύο εβδομάδων από αυτό.

4. Αμέσως μετά τον τοκετό, κατά τη συμπλήρωση του εγγράφου για τη δήλωση γέννησης του άρθρου 23 του ν. 344/1976 (Α' 143), επισυνάπτεται σε αυτό δεύτερο φύλλο, αποτελώντας τα δύο ένα σώμα. Στο επισυναφθέν φύλλο επαναλαμβάνεται το κατά δήλωση ονοματεπώνυμο της μητέρας, ο τόπος και η ημερομηνία του τοκετού, το φύλο του νεογνού και γίνεται από τον ιατρό, τη μαία ή το νοσηλευτικό προσωπικό λήψη των πελματικών αποτυπωμάτων ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατό των παλαμικών αποτυπωμάτων του νεογνού. Στο ίδιο φύλλο γίνεται το συντομότερο δυνατό από αρμόδιο όργανο ή κλιμάκιο της ΕΛ.ΑΣ. λήψη των αποτυπωμάτων των δεικτών των δύο χεριών της μητέρας ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατό, από άλλο πρόσφορο σημείο με σχετικό προσδιορισμό του σε σημείωση.

5. Το έγγραφο για τη δήλωση γέννησης με το επισυναφθέν φύλλο των αποτυπωμάτων τηρείται στον ιατρικό φάκελο της μητέρας. Εκδίδονται δύο επιπλέον αντίτυπα της δήλωσης γέννησης χωρίς επισύναψη φύλλου αποτυπωμάτων, με πρωτότυπες υπογραφές και σφραγίδες, έ-

να εκ των οποίων διαβιβάζεται από την αρμόδια υπηρεσία του νοσοκομείου, του μαιευτηρίου ή της κλινικής στο κατά τόπον αρμόδιο ληξιαρχείο, ενώ το δεύτερο χορηγείται στη μητέρα και αποτελεί αποδεικτικό τόσο του βιολογικού όσο και του νομικού δεσμού μητέρας-τέκνου. Η δήλωση γέννησης υπογράφεται υποχρεωτικά από τον ιατρό, τη μαία ή ελλείψει αυτών από το νοσηλευτικό προσωπικό που παρίσταται κατά τον τοκετό.

6. Με ευθύνη της Διοίκησης του νοσοκομείου ενημερώνεται η κατά τόπον αρμόδια υπηρεσία της ΕΛ.ΑΣ. για την επίτοπια μετάβασή της στο νοσοκομείο ή το μαιευτήριο, για την έκδοση ειδικού τύπου εγγράφου, με τίτλο «Δήλωση στοιχείων ταυτότητας μητέρας», που ισοδυναμεί με αποδεικτικό των στοιχείων της ταυτότητας της μητέρας για τις ανάγκες του ιατρικού φακέλου και για το σκοπό της ληξιαρχικής εγγραφής του τέκνου της. Το έγγραφο φέρει τουλάχιστον τα κατά δήλωση στοιχεία της μητέρας, φωτογραφία του προσώπου της, μεγέθους αστυνομικής ταυτότητας και στοιχεία σχετικά με τη γέννηση του νεογνού. Τυχόν διαφορά μεταξύ των κατά δήλωση στοιχείων της μητέρας και των στοιχείων που προκύπτουν από τα προσκομιζόμενα έγγραφα σημειώνεται πάνω στο σώμα του εγγράφου.

7. Με ευθύνη της Διοίκησης του νοσοκομείου, του μαιευτηρίου ή της κλινικής γίνεται λήψη φωτογραφίας του προσώπου της μητέρας με κάθε πρόσφορο ψηφιακό μέσο και αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην αρμόδια υπηρεσία της ΕΛ.ΑΣ. πριν την προσέλευσή της, προκειμένου να την εκτυπώσει επί του εγγράφου της «Δήλωσης στοιχείων ταυτότητας μητέρας». Σε χωριστό έγγραφο με τίτλο «Έντυπο λήψης αποτυπωμάτων μητέρας» γίνεται από το αρμόδιο όργανο της ΕΛ.ΑΣ. λήψη αποτυπωμάτων από τον αντίχειρα, το δαίκτη και τον μέσο και των δύο χεριών της μητέρας. Εάν αυτό είναι αδύνατον, γίνεται λήψη των παλαμικών αποτυπωμάτων και των δύο χεριών της μητέρας. Ο υπάλληλος της ΕΛ.ΑΣ. που προσέρχεται φέρει πολιτική περιβολή και μεταβαίνει στο νοσοκομείο με σκοπό την έκδοση του ως άνω εγγράφου.

8. Το έγγραφο με τίτλο «Δήλωση στοιχείων ταυτότητας μητέρας» εκδίδεται εις τριπλούν. Το ένα αντίτυπο του τηρείται στο φάκελο της μητέρας στο νοσοκομείο, το μαιευτήριο ή την κλινική, το δεύτερο χορηγείται στη μητέρα, ενώ το τρίτο διατηρείται σε ειδικό αρχείο της αρμόδιας υπηρεσίας της ΕΛ.ΑΣ.. Το έγγραφο αυτό υποκαθιστά οποιοδήποτε άλλο απαιτούμενο από τη νομοθεσία έγγραφο για το σκοπό της ληξιαρχικής εγγραφής του τέκνου, έχει ισχύ δέκα (10) ημερών και δεν ασκεί καμία επίδραση σε ζητήματα ιθαγένειας. Το «Έντυπο λήψης αποτυπωμάτων μητέρας» τηρείται στο αρχείο της ΕΛ.ΑΣ. μαζί με τη «Δήλωση στοιχείων ταυτότητας μητέρας».

9. Σε περίπτωση που δεν υφίσταται ληξιαρχείο εντός του νοσοκομείου, του μαιευτηρίου ή της κλινικής η μητέρα ενημερώνεται εγκαίρως και δύναται να συντάσσεται εξουσιοδότηση προς τρίτο πρόσωπο, προκειμένου αυτό να διεκπεραιώσει τη διαδικασία της ληξιαρχικής εγγραφής του τέκνου στο ληξιαρχείο. Η βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής της γίνεται από τον αρμόδιο υπάλληλο της ΕΛ.ΑΣ., με βάση τη «Δήλωση στοιχείων ταυτότητας μητέρας».

10. Με την προσκόμιση των ως άνω εγγράφων συντάσσεται η ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου στο αρμόδιο ληξιαρχείο.

11. Η περιγραφείσα στις παραγράφους 4 έως και 7 του

παρόντος διαδικασία είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση του νοσοκομείου ή του μαιευτηρίου και οφείλει να την φέρει σε πέρας με κάθε πρόσφορο μέσο. Με την ολοκλήρωση των ανωτέρω το τέκνο αποδίδεται στη μητέρα, όταν λαμβάνει εξιτήριο, αν δεν υφίσταται ιατρικός λόγος για την παραμονή του στο νοσοκομείο.

12. Για το χρονικό διάστημα έως και την έκδοση ταυτοποιητικών εγγράφων της μητέρας, η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου ή, ελλείψει αυτής, άλλη αρμόδια υπηρεσία που θα οριστεί από το Δήμο οφείλει μετά από σχετική ενημέρωση να διενεργεί επιτόπιες επισκέψεις στη μητέρα και το τέκνο, με σκοπό να συνδράμει τη μητέρα για την τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων που αφορούν τα αποδεικτικά στοιχεία της ταυτότητάς της, μέσω των διαδικασιών που προβλέπει η νομοθεσία.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι λεπτομέρειες για το περιεχόμενο των εντύπων με τίτλο «Δήλωση Στοιχείων Ταυτότητας Μητέρας» και «Εντύπο λήψης αποτυπωμάτων μητέρας».

Άρθρο 63

1. Η παρ. 4 του άρθρου 11 του π.δ. 246/2006 (Α' 261) καταργείται.

2. Η παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ. 246/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το ΔΣ του ΚΤΕΛ μπορεί με απόφασή του, εφόσον οι λειτουργικές ανάγκες το επιβάλλουν και κατόπιν συμφωνίας του εργαζόμενου, να μεταβάλει θέσεις εργασίας του προσωπικού από αυτές των ειδικοτήτων τους σε άλλες, χωρίς να θίγεται μισθολογικά ο εργαζόμενος.»

3. Η περίπτωση ιε' της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2963/2001 (Α' 268) αντικαθίσταται ως εξής:

«ιε. Το ΔΣ της ΚΤΕΛ Α.Ε. ή του ΚΤΕΛ επιτρέπεται, με απόφασή του και κατόπιν συμφωνίας του εργαζόμενου, εφόσον οι λειτουργικές ανάγκες το επιβάλλουν, να μεταβάλει θέσεις εργασίας του προσωπικού από αυτές των ειδικοτήτων τους σε άλλες, χωρίς να θίγεται μισθολογικά ο εργαζόμενος.»

Άρθρο 64

Για το εργατοτεχνικό προσωπικό που απασχολείται εποχιακά σε προγράμματα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς, καταβάλλονται από 1.1.2018 ασφαλιστικές εισφορές υπέρ ΕΦΚΑ, για κύρια σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 του ν. 2639/1998 (Α' 205) και το άρθρο 22 του ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύουν. Το εργόσημο καταβάλλεται από τον εργοδότη του προσωπικού αυτού ανεξαρτήτως της νομικής μορφής του τελευταίου.

Άρθρο 65

Ρυθμίσεις για τη μετακίνηση των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας και τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 4354/2015

1. α. Η προθεσμία του άρθρου 15 του Κεφαλαίου Β' της υποπαραγράφου Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), όπως παρατάθηκε με το άρθρο 62 του ν. 4430/2016 (Α' 205) και την παρ. 6 του άρθρου 36

του ν. 4484/2017 (Α' 110), παρατείνεται μέχρι την 31.12.2018. Η παρούσα διάταξη ισχύει από 1.7.2018.

β. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 15 του Κεφαλαίου Β' της υποπαραγράφου Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, οι ημέρες μετακίνησης των δοκίμων αστυφυλάκων που προβλέπονται στην παρ. 7 του άρθρου 14 της υπ' αριθμ. 2/72000/0022/4.12.2001 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίας Τάξης (Β' 1702), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 3 της υπ' αριθμ. 8008/1/35-α'/28.3.2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Β' 946 με διόρθ. σφαλμ. στο Β' 1443), αυξάνονται σε είκοσι (20) ημέρες. Η παρούσα διάταξη ισχύει από 1.6.2018.

γ. Έως την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 15 του Κεφαλαίου Β' της υποπαραγράφου Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, για τον καθορισμό του τρόπου, του ύψους των όρων και προϋποθέσεων των δαπανών μετακίνησης των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας εφαρμόζεται το νομοθετικό καθεστώς που ίσχυε κατά τις 31.12.2015. Η παρούσα διάταξη ισχύει από 1.1.2016.

2. Η περίπτωση β' της παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 4354/2015 (Α' 176), αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«β. Για την έκδοση των αποφάσεων του παρόντος άρθρου ορίζεται ως αποκλειστική προθεσμία η 1.6.2019.»

Άρθρο 66

Προθεσμία έκδοσης συμψηφιστικών ενταλμάτων

Ως προθεσμία για την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, τακτικών και προπληρωμής, δημοσίων επενδύσεων, σύμφωνα με την περίπτωση ι' της παρ. 3 του άρθρου 79 και την παρ. 1 του άρθρου 104 του ν. 4270/2014 (Α' 143), καθώς και για τη διενέργεια των αντίστοιχων λογιστικών εγγραφών για την εμφάνιση των πληρωμών του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, που πραγματοποιήθηκαν κατά το οικονομικό έτος 2017, στη δημόσια ληψοδοσία, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 161 του ν. 4270/2014, ορίζεται η 25η Μαΐου 2018. Η παρούσα διάταξη ισχύει από τις 31.3.2018.

Άρθρο 67

Προσθήκη άρθρου στο ν. 2971/2001 και δωρεάν παραχώρηση της χρήσης αποχαρκτηρισθείσας χερσαίας ζώνης Λιμένα Πατρών

Α. Μετά το άρθρο 18 του ν. 2971/2001 (Α' 285) προστίθεται άρθρο 18Α, το οποίο έχει ως εξής:

«Άρθρο 18Α

Αυθαίρετες κατασκευές εντός αποχαρκτηρισμένης Χερσαίας Ζώνης Λιμένα

1. Κτηριακές ή λιμενικές κατασκευές ή εγκαταστάσεις, οι οποίες έχουν κατασκευασθεί μέχρι τις 28.7.2011, μη νομίμως από φορείς του Δημοσίου, εντός περιοχών που αποχαρκτηρίστηκαν από Χερσαία Ζώνη Λιμένα και οι οποίες παραχωρούνται ή έχουν ήδη παραχωρηθεί κατά χρήση, διαχείριση και εκμετάλλευση σε Ο.Τ.Α. α' βαθμού, χαρακτηρίζονται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, νομίμως υφιστάμενες με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδίδεται, ύστερα από την υποβο-

λή σχετικής αίτησης από τον παραχωρησιούχο Δήμο, μετά από γνωμοδότηση των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και, σε περίπτωση που οι κατασκευές ή εγκαταστάσεις βρίσκονται εντός αρχαιολογικού χώρου ή/και πλησίον μνημείων, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου συνοδεύεται από:

α) τεχνική περιγραφή των προς νομιμοποίηση κτηριακών ή λιμενικών κατασκευών ή εγκαταστάσεων,

β) εξαρτημένο τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακα 1:500, που φέρει υπόμνημα, στο οποίο αναγράφεται αναλυτικά το εμβαδόν των προς νομιμοποίηση κατασκευών και εγκαταστάσεων και στο οποίο απεικονίζονται η οριογραμμή του αιγιαλού και τα προς νομιμοποίηση έργα, με συντεταγμένες και με αλφαβητική ή αριθμητική περιγραφή των κορυφών τους,

γ) εγκεκριμένη στατική μελέτη όλων των προς νομιμοποίηση κτηριακών και λιμενικών κατασκευών ή εγκαταστάσεων και

δ) εγκεκριμένη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Από τη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου εξαιρούνται έργα, κατασκευές ή προσθήκες που κατασκευάστηκαν μη νομίμως από τρίτους πλην των φορέων του Δημοσίου, για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 114 του ν. 4495/2017 (Α' 167).

2. Η σχετική αίτηση για τη νομιμοποίηση πρέπει να υποβληθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ετών από την παραχώρηση της αποχαρκτηρισμένης Χερσαίας Ζώνης Λιμένα προς τον ΟΤΑ α' βαθμού.

3. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας της παραγράφου 2 για τη νομιμοποίηση των μη νομίμως υφισταμένων κτηριακών ή λιμενικών κατασκευών ή εγκαταστάσεων αναστέλλεται η επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων και η λήψη των προβλεπόμενων από τον παρόντα νόμο διοικητικών μέτρων, καθώς και η εκτέλεση των τυχόν ήδη εκδοθέντων που σχετίζονται με την κατασκευή ή τη χρήση τους.

Σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η ως άνω προθεσμία της παραγράφου 2, τα έργα θεωρούνται κατεδαφιστά, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες διοικητικές και ποινικές κυρώσεις, λαμβάνονται όλα τα προβλεπόμενα μέτρα και εκτελούνται όσα είχαν ανασταλεί.

Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας της παραγράφου 2, αναστέλλονται και η παραγραφή των απαιτήσεων και δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, η παραγραφή των ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την κατασκευή και χρήση των κατασκευών και εγκαταστάσεων της παρούσας ενότητας, καθώς και η αναγκαστική είσπραξη των επιβληθέντων προστίμων και αποζημιώσεων. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω αποκλειστικής προθεσμίας αναστέλλονται υποχρεωτικά ποινικές δίκες που σχετίζονται με την ανέγερση και χρήση των κατασκευών και εγκαταστάσεων της παρούσας ενότητας.»

Β. 1. Παραχωρείται, χωρίς αντάλλαγμα, στο Δήμο Πατρέων για ενενήντα εννέα (99) έτη η χρήση, διαχείριση και εκμετάλλευση του ακινήτου, μετά των συστατικών και παραρτημάτων του, το οποίο μετά τον επανακαθορισμό των ορίων της Χερσαίας Ζώνης Λιμένα Πατρών, με την υπ' αριθμ. 102/2016 απόφαση του ΔΣ της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Λιμένα Πατρών Ανώνυμη Εταιρεία» (Ο.Λ.ΠΑ. Α.Ε.), η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 22718/9.2.2017 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου (Δ' 45), αποχαρακτήθηκε

από χερσαία ζώνη λιμένα και ανήκει κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο, όπως το ακίνητο αυτό εμφανίζεται στο προσαρτημένο στο παρόν άρθρο, ως Παράρτημα Ι, τοπογραφικό διάγραμμα της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Κυκλοφοριακού Σχεδιασμού και Δόμησης του Δήμου Πατρέων, που συντάχθηκε από τον αγρονόμο/τοπογράφο μηχανικό Στέλιο Σταματίου-Κώνστα την 26.6.2018 και αποτυπώνεται σε κλίμακα 1:2.500, επί αποσπάσματος ορθοφωτοχάρτη, το θαλάσσιο αστικό μέτωπο Πάτρας με τα στοιχεία:

Τμήμα Τ 1, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (88-89-90-... 353-354-88) και εμβαδόν 193.871,33 τ.μ.. Στο εδαφικό αυτό τμήμα συμπεριλαμβάνεται και ο χώρος «Γήπεδο Ν.Ο.Π.», που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (896-897-898-899-900-901-902-896) με εμβαδόν 7.120,21 τ.μ..

Τμήμα Τ 2, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (24-25-26-...-47-48-24) και εμβαδόν 1.163,25 τ.μ..

Τμήμα Τ 3, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (1-2-3-...-22-23-1) και εμβαδόν 429,06 τ.μ..

Τμήμα Τ 4, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (355-356-357-...-517-518-355) και εμβαδόν 41.833,76 τ.μ..

Τμήμα Τ 5, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (49-519-520- ... -798-799-80054-53-52-51-50-49) πλέον του εδαφικού τμήματος του κυματοθραύστη με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (801-802-803- ... -894-895-801) και συνολικό εμβαδόν 44.342,86 τ.μ..

Τμήμα Τ 6, με περίγραμμα που ορίζεται από τα σημεία με διαδοχική αριθμητική ένδειξη (49-50-51-... -85-86-87-49) και εμβαδόν 15.334,67 τ.μ..

Οι κτηριακές και κάθε είδους κατασκευές και εγκαταστάσεις, που βρίσκονται επί του παραχωρούμενου ακινήτου, περιγράφονται στον προσαρτημένο στο παρόν άρθρο, ως Παράρτημα ΙΙ, κατάλογο.

Η παραχώρηση γίνεται για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του παραχωρησιούχου Δήμου, την ανάπτυξη και προστασία της ευρύτερης περιοχής και την εξυπηρέτηση πολιτιστικών, αθλητικών και κοινωνικών σκοπών.

2. Τα δικαιώματα χρήσης και εκμετάλλευσης του παραχωρούμενου ακινήτου και των συστατικών και παραρτημάτων αυτού, καθώς και όλα εν γένει τα ενοχικά φύσεως δικαιώματα, αξιώσεις και υποχρεώσεις, που απορρέουν από τις υπογραφείσες συμβάσεις παραχώρησης της χρήσης ή εκμίσθωσης κτιρίων, εδαφικών εκτάσεων, καταστημάτων, γηπέδων και εγκαταστάσεων, που περιλαμβάνονται στο παραχωρούμενο ακίνητο, οι οποίες είχαν συναφθεί μεταξύ της Ο.Λ.ΠΑ. Α.Ε. και τρίτων, ασκούνται, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οριστικά από το Δήμο Πατρέων καθ' όλο το χρονικό διάστημα της παραχώρησης.

3. Ο Δήμος υπεισέρχεται, από την έναρξη ισχύος του παρόντος στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την από 19.4.2000 σύμβαση μεταξύ του Λιμενικού Ταμείου Πατρών (ήδη Ο.Λ.ΠΑ. Α.Ε.) και του ερασιτεχνικού αθλητικού σωματείου με την επωνυμία «Ναυτικός Όμιλος Πατρών» (Ν.Ο.Π.), για την παραχώρηση, με αντάλλαγμα, της χρήσης του εδαφικού τμήματος εμβαδού 7.156 τ.μ., κατόπιν δε νεώτερης εμβαδομέτρης

σης 7.120,21 τ.μ., το οποίο περιγράφεται στο παρόν ως «Γήπεδο Ν.Ο.Π.» και αποτυπώνεται στο προσαρτημένο τοπογραφικό διάγραμμα με τη διαδοχική αρίθμηση 896-897-898-899-900-901-902-896, η οποία παραμένει σε ισχύ μέχρι τη λήξη της με δυνατότητα παράτασης αυτής μετά το συμβατικό χρόνο λήξης για την εξυπηρέτηση των καταστατικών σκοπών του Ν.Ο.Π.. Μετά τη συμβατική λήξη της παραχώρησης, αυτή μπορεί να παραταθεί με νέα συμφωνία μεταξύ του Δήμου και του Ν.Ο.Π., η οποία υπόκειται στον περιορισμό της χρονικής διάρκειας της παραχώρησης της παρούσας ενότητας.

4. Από την παρούσα παραχώρηση εξαιρούνται κτήρια, έργα και εγκαταστάσεις για όσο χρόνο εξυπηρετούν ανάγκες δημοσίων υπηρεσιών, επιχειρήσεων και οργανισμών. Μετά τη μετεγκατάσταση των υπηρεσιών περιέρχονται και αυτά αυτοδικαίως στη χρήση του παραχωρησιούχου Δήμου. Ειδικά οι Υπηρεσίες του Τελωνείου, που στεγάζονται σε κτήριο εντός του παραχωρούμενου χώρου, υποχρεούνται να μετεγκατασταθούν και να αποδώσουν αυτό στη χρήση του Δήμου εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την εξεύρεση άλλου κατάλληλου χώρου.

Ο Δήμος Πατρέων υποχρεούται να επιτρέπει και να ανέχεται την προσωρινή εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου χρήση τμημάτων του παραχωρούμενου ακινήτου για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ιδίως για λόγους εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης, για προσωρινή στέγαση ή παραμονή τμημάτων των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και για την προσόρμιση και παραβολή πλοίων του Λιμενικού Σώματος και του Πολεμικού Ναυτικού, μετά από σχετική ενημέρωση του Δήμου.

5. Τεχνικά έργα και εγκαταστάσεις που κατασκευάστηκαν μη νομίμως εντός του παραχωρούμενου ακινήτου, συμπεριλαμβανομένων και των τμημάτων του αιγιαλού και της παραλίας, που εμπίπτουν σε αυτό, από φορείς του Δημοσίου, διατηρούνται και χρησιμοποιούνται κατά τον προορισμό τους, κατόπιν απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, εφόσον εξυπηρετούν ή πρόκειται να εξυπηρετήσουν τον αρχικό σκοπό κατασκευής τους ή τους σκοπούς της παραχώρησης.

Ο Δήμος Πατρέων υποχρεούται να υποβάλει αίτηση για την, με δικές του δαπάνες, νομιμοποίηση των έργων και κατασκευών του προηγούμενου εδαφίου εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Εφόσον οι αιτήσεις αυτές υποβληθούν αρμοδίως εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, κατά τη διάρκειά της και μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών νομιμοποίησης αναστέλλονται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων και η λήψη των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων κτημάτων και αιγιαλού και παραλίας διοικητικών μέτρων προστασίας και ποινικών διώξεων, η παραγραφή των απαιτήσεων και δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, η παραγραφή των ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την κατασκευή και χρήση των έργων και εγκαταστάσεων της παρούσας ενότητας και η αναγκαστική είσπραξη των επιβληθέντων προστίμων και αποζημιώσεων, επιπλέον δε αναβάλλονται υποχρεωτικά ποινικές δίκες που σχετίζονται με την ανέγερση και χρήση των κατασκευών της παρούσας ενότητας. Μετά την ολοκλήρωση των ανωτέρω διαδικασιών, οι διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα παύουν να υφίστανται, ομοίως δε παύουν τυχόν ασκηθείσες ποινικές δίξεις.

6. Η παραχώρηση της χρήσης του ακινήτου της παρού-

σας ενότητας μετά των συστατικών και παραρτημάτων του τελεί υπό τους ακόλουθους όρους:

α) Ο Δήμος Πατρέων αναλαμβάνει, με αποκλειστική ευθύνη, μέριμνα και δαπάνη του, την έκδοση όλων των απαραίτητων αδειών από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και την τήρηση των προβλεπόμενων πολεοδομικών διατάξεων, των διατάξεων περί αιγιαλού και παραλίας και κάθε άλλης σχετικής διάταξης της ισχύουσας νομοθεσίας για την υλοποίηση του σκοπού της παραχώρησης καθώς και τη δαπάνη των απαιτούμενων εργασιών.

β) Ο Δήμος Πατρέων υποχρεούται στην, με αποκλειστικά δικές του δαπάνες συντήρηση, βελτίωση και επισκευή του παραχωρούμενου ακινήτου και των επ' αυτού κτηρίων, έργων και εγκαταστάσεων, που παραμένουν επ' ωφελεία του ακινήτου και του Ελληνικού Δημοσίου, δυνάμενος να προβεί σε κατεδάφιση κτηρίων και κατασκευών, υπό την προϋπόθεση της προηγούμενης έκδοσης των προβλεπόμενων νόμιμων αδειών. Κατά του Ελληνικού Δημοσίου ουδεμία αξίωση για καταβολή της δαπάνης για την εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου ή για αποζημίωση για τις ίδιες αιτίες δύναται να προβληθεί μετά τη λήξη του χρόνου παραχώρησης ή σε περίπτωση άρσης ή αυτοδίκαιης ανάκλησης αυτής.

γ) Το Ελληνικό Δημόσιο απαλλάσσεται κάθε υποχρέωσης επισκευής συντήρησης βελτίωσης ή φύλαξης του ακινήτου που παραχωρείται και των συστατικών και παραρτημάτων του, ακόμη και αν η δαπάνη αυτή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας.

δ) Το Ελληνικό Δημόσιο δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε πραγματικά ή νομικά ελαττώματα του ακινήτου και των συστατικών και παραρτημάτων του, των οποίων παραχωρεί τη χρήση, διαχείριση και εκμετάλλευση.

ε) Η αρμόδια κατά τόπο Κτηματική Υπηρεσία παραμένει αρμόδια για την προστασία και τη λήψη μέτρων στο τμήμα της παραχώρησης που εμπίπτει εντός της εγκεκριμένης οριογραμμής του αιγιαλού. Ο παραχωρησιούχος Δήμος υποχρεούται να αναφέρει άμεσα οποιαδήποτε αυθαίρετη κατάληψη του αιγιαλού υποπέσει στην αντίληψή του.

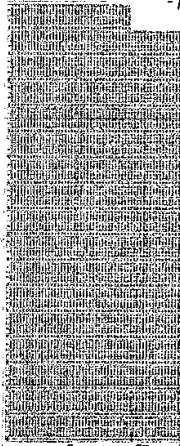
στ) Μετά τη λήξη του χρόνου παραχώρησης ανακαλείται αυτοδίκαια αυτή, κατόπιν δε αυτοψίας των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, το ακίνητο, τα έργα και οι επ' αυτού εγκαταστάσεις αποδίδονται στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών με πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής. Το ακίνητο, με όλα τα συστατικά και παραρτήματά του, πρέπει να αποδοθεί σε καλή κατάσταση, δεκτική χρήσης για τους αντίστοιχους σκοπούς λαμβανομένων πάντως υπόψη της εύλογης φθοράς από τη συνήθη χρήση, των τυχόν φθορών, καταστροφών ή ζημιών που οφείλονται σε τρομοκρατικές ενέργειες ή εχθροπραξίες, καθώς και σε εγκεκριμένες από το Δημόσιο αποξηλώσεις ή κατεδαφίσεις εγκαταστάσεων ή κτηρίων.

7. Με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να αρθεί η παραχώρηση της χρήσης του ανωτέρω ακινήτου, ιδίως για καθυστέρηση, ματαίωση ή πλημμελή εκπλήρωση του σκοπού της παραχώρησης, αλλαγή της προβλεπόμενης χρήσης μη τήρηση των όρων που προβλέπονται στην παρούσα ενότητα, καθώς και για λόγους ανωτέρας βίας εθνικής άμυνας ή για άλλο σπουδαίο λόγο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

-17

Κωδικός	Περιγραφή
1	...
2	...
3	...
4	...
5	...
6	...
7	...
8	...
9	...
10	...
11	...
12	...
13	...
14	...
15	...
16	...
17	...
18	...
19	...
20	...
21	...
22	...
23	...
24	...
25	...
26	...
27	...
28	...
29	...
30	...
31	...
32	...
33	...
34	...
35	...
36	...
37	...
38	...
39	...
40	...
41	...
42	...
43	...
44	...
45	...
46	...
47	...
48	...
49	...
50	...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Α.Α. Πίνακα ΟΛΠΑ ΑΕ	Τίτλος (κατά ΟΛΠΑ ΑΕ)	Περιγραφή
1	Αναψυκτήριο - Κυλικείο	Ισόγειο προκατασκευασμένο κτίσμα συνολικής επιφάνειας 21 m ² , που κατασκευάστηκε το 2001 επί διαμορφωμένης πλατείας στο Βόρειο όριο της λιμενικής ζώνης πλησίον του ποταμού Μείλιχου.
2	Τουαλέτες	Συγκρότημα αποτελούμενο από δυο WC και δυο αποδυτήρια συνολικής επιφάνειας 20 m ² .
3	Χώρος στάθμευσης Ι.Χ.	Διαμορφωμένος χώρος στάθμευσης οχημάτων στο Βόρειο τμήμα της λιμενικής ζώνης επιφάνειας 6000 m ² , 215 θέσεων.
4	Καρνάγια	α) Χώρος εκτάσεως 1700 m ² με δυο ισόγεια κτίσματα 60 m ² . β) Χώρος εκτάσεως 1800 m ² με ισόγειο κτίσμα 110m ² .
5	Ο.Π.Α.ΘΑ.	Αποτελεί ισόγειο κτίσμα συνολικής επιφάνειας 95.80m ² .
6	Αναψυκτήριο-καφετέρια στην Μαρίνα	Αποτελεί διώροφο κτίριο. Έχει επιφάνεια ισόγειου 469.52 m ² και συνολική επιφάνεια Α' ορόφου 280 m ² .
7	Τουαλέτες	Αποτελεί συγκρότημα τεσσάρων δημόσιων W.C, συνολικής επιφάνειας 19.50 m ² .
8	Αναψυκτήριο-καφετέρια, CIELO	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 73 m ² .
9	Αναψυκτήριο-καφετέρια, W-FLOCAFE	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 144.50 m ² .
10	Αναψυκτήριο-καφετέρια, IT BAR	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 181.11 m ² .
11	Αναψυκτήριο-καφετέρια, ΔΩΔΩΝΗ	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 178.50 m ² .
12	Αναψυκτήριο-καφετέρια, PAS MAL	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 169.42 m ² .
13	Γραφείο Μαρίνας	Αποτελεί ισόγειο κτίριο με μεταλλικό στέγαστρο. Έχει συνολική επιφάνεια 23.35m ² και κατασκευάστηκε το 1999.
14	Αναψυκτήριο-καφετέρια, POCO POCO	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 171.22 m ² .
15	Αναψυκτήριο-καφετέρια, DOSE	Αποτελείται από ισόγειο κτίριο με μεταλλικό σκελετό συνολικής επιφάνειας 88.97 m ² .
16	Παιδική χαρά -Χώρος στάθμευσης	Υπαίθρια παιδική χαρά επιφάνειας 660.52 m ² και χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων χωρητικότητας 85 θέσεων.
17	Υπαίθριο θέατρο	Υπαίθριο θέατρο 300 θέσεων κυκλικής μορφής, 1000 m ² με βοηθητικούς χώρους κάτω από τις κερκίδες επιφάνειας 570 m ² , οι οποίοι αποτελούνται από συγκροτήματα τουαλετών και βεσπαρίων.
18	Αναψυκτήριο-καφετέρια, Θεατράκι	Διώροφο κτίριο - το οποίο κατασκευάστηκε το 1999 - με χρήση αναψυκτηρίου - σνακ μπαρ. Το ισόγειο έχει συνολική επιφάνεια 300 m ² και ο Α' όροφος καταλαμβάνει επιφάνεια 150 m ² . Επίσης υπάρχει χώρος ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων συνολικής επιφάνειας 305.2 m ² .
20	Εκδοτήριο Εισιτηρίων	Αποτελεί ισόγειο κτίσμα συνολικής επιφάνειας 7,80 m ² χρησιμοποιείται σαν εκδοτήριο εισιτηρίων στην Προβλήτα της Αγ. Νικολάου.
21	Αναψυκτήριο-καφετέρια, MOLOS	Ισόγειο κτίσμα, το οποίο χωροθετείται στη κεφαλή της Προβλήτας Αγ. Νικολάου, συνολικής επιφάνειας 221 m ² με ανοιχτό υπόστεγο επιφάνειας 210 m ² .
22	Καντίνα Coffee Brands	Λυόμενη καντίνα συνολικής επιφάνειας 17.30 m ² στην είσοδο της Προβλήτας Αγ. Νικολάου.
23	Εγκατάσταση Εξωτερικών Υπηρεσιών Ο.Α.Π.Α. Α.Ε.	Παραπλεύρως του Μώλου Αγ. Νικολάου στο Νότιο Ανατολικό άκρο της υπάρχει Υπόστεγο πολλαπλών χρήσεων κάτωθι του οποίου βρίσκονται: α) Προς δυσμάς διώροφο κτίσμα επιφάνειας 115 m ² , και στο ισόγειο υπάρχει συγκρότημα W.C. β) Προς Ανατολάς ισόγειο συγκρότημα που περιλαμβάνει κτίσμα συνολικής επιφάνειας 77.85 m ² για χρήση γραφείων, 115 m ² για χρήση συνεργείου. Σε επαφή με το ανωτέρω βρίσκεται προκατασκευασμένος λυόμενος οικίσκος επιφάνειας 24.20 m ² και βοηθητικό κτίσμα 6.60 m ² . Στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχει κεκλιμένο επίπεδο για επισκευή οχημάτων, υπόγειες δεξαμενές καυσίμων και μια αντλία καυσίμων.
25	Σταθμός Υποδοχής Νότιας Λιμενολεκάνης - Κ.Ε.Π.	Ισόγειο κτίσμα έναντι του κρηπιδώματος Ν° 3 συνολικής επιφάνειας 971.04 m ² . Επίσης υπάρχει ανοιχτό υπόστεγο από τις δυο πλευρές επιφάνειας 352 m ² και κτίριο επιφάνειας 352 m ² .
26	ΕΚΑΒ	Ισόγειο κτίσμα συνολικής επιφάνειας 21.10 m ² το οποίο χρησιμοποιείται από το προσωπικό του ΕΚΑΒ.
27	Προκατασκευασμένα Κτίρια Πυροσβεστικής	Δύο ισόγεια κτίσματα συνολικής επιφάνειας 24.10 m ² το καθένα τα οποία χρησιμοποιούνται από την Πυροσβεστική
28	Γεφυροπλάστιγγα	Γεφυροπλάστιγγα πλησίον της πύλης Ν° 1 στην οδό Γούναρη με κτίσμα επιφάνειας 54.50 m ² συμπεριλαμβανομένου και συγκροτήματος W.C.

Α.Α. Πίνακας ΟΛΠΑ ΑΕ	Τίτλος (κατά ΟΛΠΑ ΑΕ)	Περιγραφή
29	Σταθμός υποδοχής επιβατών (Εκτός Ε.Ε.)	Ισόγειο κτίσμα επιφάνειας 36 m ² . Ο χώρος γύρωθεν του κτίσματος είναι περιφραγμένος και υπάρχει ανοιχτό υπόστεγο.
30	Κτίριο Υπηρεσιών Λιμένα	Τριώροφο Κτίριο Υπηρεσιών Λιμένα ιδιοκτησίας Υπ. Οικονομικών, το οποίο κατασκευάστηκε το 1971. Στο κτίριο αυτό κατόψεως 4000 m ² στεγάζονταν οι υπηρεσίες του Ο.Λ.ΠΑ Α.Ε., το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πατρών, ο Πλοηγικός σταθμός, το Τελωνείο με τις αποθήκες του, Πυροσβεστικός σταθμός, το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Οικονομική. Επίσης υπάρχει μεταλλικός οικόσκος VTS. Το εν λόγω κτίριο μετά τον σεισμό τον Ιούνιο 2008 σύμφωνα με το Δελτίο Επανελέγχου της Επιτροπής Ταχείας Αυτοψίας της ΥΑΣ του ΥΠΕΧΩΔΕ της 02-07-2008 έχει κριθεί «προσωρινά ακατάλληλο για χρήση (ΚΙΤΡΙΝΟ)» και δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται πριν επισκευαστεί.
31	Αποθήκες-Τελωνείο	Ισόγειο κτίσμα επιφάνειας 2740 m ²
32	Ανοιχτό Υπόστεγο Ν° 1	Ισόγειο ανοιχτό υπόστεγο επιφάνειας 2500 m ² .
33	Δεξαμενές οισπνεύματος	Ανοικτός περιφραγμένος χώρος συνολικής επιφάνειας 63.10 m ² στον οποίο βρίσκονται δυο δεξαμενές οισπνεύματος.
34	Φάρος	Φάρος ύψους 17μ με ισόγειο κτίσμα επιφάνειας 46.73 m ² , το οποίο χρησιμοποιείται σαν αναψυκτήριο - καφετέρια.
35	Εσπιατόριο - Ψαροταβέρνα	Ισόγειο κτίσμα επιφάνειας 121,00 m ² με στεγασμένη βεράντα 47,00 m ² και ανοιχτό υπόστεγο 52,50 m ² , χρησιμοποιείται σαν εσπιατόριο ψαροταβέρνα.
36	Εγκαταστάσεις ανοικτού θεάτρου	Υπαίθριο θέατρο κυκλικής μορφής, 837.90 m ² .
37	Χώρος Στάθμευσης Ι.Χ	Υπαίθριος κυκλικός χώρος διαμορφωμένος σαν χώρος στάθμευσης Ι.Χ. , 130 θέσεων συνολικής επιφάνειας 3908.59 m ² .
38	Πάρκο Πρασίνου Αναψυχής	Πάρκο πρασίνου αναψυχής το οποίο περιλαμβάνει διαμορφωμένο χώρο-πίστα σκαθής, χώρο πράσινου, παιδική χαρά πεζόδρομος, ποδηλατόδρομος συνολικής εκτάσεως 12900 m ² .
39	Χώρος στάθμευσης Ι.Χ	Έναντι της οδού Παπαφλέσσα έχει διαμορφωθεί χώρος 6000 m ² σαν χώρος στάθμευσης Ι.Χ., 200 θέσεων.
40	Γήπεδο Ν.Ο.Π.	Ανοικτό προπονητήριο θαλάσσης χειροσφαίρισης που εξυπηρετεί το αθλητικό σωματείο του Ν.Ο.Π. σε παραχωρημένη έκταση 7120.21 m ² από το πρώην Α.Τ.Π. το οποίο κατασκευάστηκε το 2000. Η κάλυψη του κολυμβητηρίου είναι 2556.10 m ² συμπεριλαμβάνει χώρο γραφείων συνολικής επιφάνειας 147.91 m ² και χώρο εσπιατορίου επιφάνειας 231.10 m ² . Το υπόγειο του κτιρίου καταλαμβάνει έκταση 862.09 m ² .
41	Χώρος στάθμευσης φορτηγών	Υπαίθριος χώρος διαμορφωμένος σαν χώρος στάθμευσης φορτηγών, 78 θέσεων και συνολικής επιφάνειας 10215.91 m ² .
42	Καρνάγιο "Μαρκόπουλος"	Ανοικτός περιφραγμένος εκτάσεως 492 m ² που χρησιμοποιείται ως καρνάγιο.
44	ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΤΡΩΝ	Υπάρχει διαμορφωμένος χώρος Μαρinas για την εξυπηρέτηση τουριστικών σκαφών.

Άρθρο 68

Ο εργαζόμενος ο οποίος ανταποκρίνεται σε πρόσκληση από υπηρεσία αιμοληψίας για κάλυψη έκτακτης ανάγκης ή μετέχει σε οργανωμένη ομαδική αιμοληψία, καθώς και ο εργαζόμενος που προσέρχεται σε οποιοδήποτε κέντρο αιμοληψίας με δική του πρωτοβουλία για να προσφέρει αίμα, δικαιούται ειδικής άδειας απουσίας με πλήρεις αποδοχές, μόνο για την ημέρα της αιμοληψίας.

Ο εργαζόμενος σε κάθε περίπτωση οφείλει να προσκομίσει στον εργοδότη σχετική βεβαίωση του νοσηλευτικού ιδρύματος, στο οποίο πραγματοποιήθηκε η αιμοληψία.

Η ίδια ως άνω άδεια χορηγείται και στην περίπτωση λήψης αιμοπεταλίων.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση της ειδικής άδειας στον εργαζόμενο, η οποία προκύπτει από τη συμμετοχή του σε οποιαδήποτε εκ των άνω περιπτώσεων αιμοληψίας, είναι η έγκαιρη ενημέρωση του εργοδότη τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμες ημέρες προ της τέλεσης της αιμοληψίας, εκτός των περιπτώσεων κάλυψης έκτακτης ανάγκης. Εξαιρετικά και μόνο σε περιπτώσεις ταυτόχρονων αιτημάτων εργαζομένων για χρήση της ειδικής άδειας, ο εργοδότης δύναται σε συνεννόηση με τον εργαζόμενο και ανάλογα με το πρόγραμμα εργασίας του και τις ανάγκες της επιχείρησης, να προχωρήσει στη χορήγηση της εν λόγω άδειας το αργότερο μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα τέλεσης της αιμοληψίας.

Ο εργαζόμενος δύναται να κάνει χρήση του δικαιώματος της ειδικής άδειας αιμοληψίας κατά το μέγιστο δύο (2) φορές ετησίως.

Άρθρο 69

Στην παρ.1 του άρθρου 20 του ν. 3863/2010 (Α΄ 115) προστίθεται περίπτωση Ε΄ ως εξής:

«Ε. Το προσωπικό συνοδείας το οποίο παρέχει υπηρεσίες για τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία τα οποία συμμετέχουν στο κατασκηνωτικό πρόγραμμα για ΑμεΑ της περίπτωσης γ΄ της παρ. 6 του άρθρου 19 του ν. 2646/1998 (Α΄ 236).»

Άρθρο 70

Η περίπτωση β΄ της παρ. 2 του άρθρου 33 (Ρύθμιση θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης προσωπικού αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων) του ν. 4386/2016 (Α΄ 83) συμπληρώνεται ως ακολούθως:

«Ειδικά για τις αιτήσεις παραίτησης των εκπαιδευτικών που έχουν υποβληθεί το τελευταίο δεκαήμερο του Απριλίου 2016, το χρονικό διάστημα από της υποβολής της αίτησης παραίτησης έως και τις 11.5.2016 συνιστά συντάξιμο χρόνο και προσμετράται στο λοιπό χρόνο συντάξιμης προϋπηρεσίας, ο οποίος προκύπτει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης παραίτησης.»

Άρθρο 71

Η ρύθμιση του άρθρου 68 του ν. 4386/2016 (Α΄ 83) εφαρμόζεται και επί καταλογιστικών πράξεων που εκδόθηκαν σε βάρος ερευνητών των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) των ΑΕΙ και αφορούν τον τρόπο υπολογισμού του ανώτατου ορίου πρόσθετων αμοιβών ΔΕΠ από ερευνητικά προγράμματα (άρθρο 13 παρ. 9 του ν. 1268/1982 (Α΄ 87)) κατά τη μέχρι και το έτος 2005 περίοδο, εφόσον δεν έχουν εκτελεστεί έως τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 72

Η παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συνιστάται Ν.Π.Ι.Δ., μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με την επωνυμία Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), με αντικείμενο την Εγγυοδοσία και Πιστοδοσία των ασφαλισμένων στον τομέα Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. του τ. Ε.Τ.Α.Α.. Εποπτεύεται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η λειτουργία του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. αρχίζει την 1.1.2017.»

Άρθρο 73
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα,

2018

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ